

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uradništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po zavzetju Čapeja:

100.000 mrtvih in ranjenih pred Šanghajem

Najbolj krvava bitka v sedanjem kitajsko-japonskem konfliktu — Čapej je samo še kup razvalin in morje plamenov — Japonci hočejo zavzeti tudi Šanghaj in Nanking

London, 28. oktobra. z. Potrjujejo se vesti, da so Japonci dosegli pred Šanghajem veliko zmago. Po skoraj celomesečni ofenzivi — pričela se je 6. oktobra — se jim je včeraj naposled posrečilo predreti kitajsko fronto pri Čapeju. Japonci so vrhli v boj vse razpoložljive čete. Tristo letal in 500 tankov je zasulo kitajske postojanke z bombami, tako da so jih popolnoma razdejali. Strelski jarki in utrdbe so bile napolnjene z mrtvimi in ranjenimi Kitajci. Silni tehnični premoči so Kitajci naposled podlegli in so se začeli umikati. Za seboj so zazigali mine in pogladi v zrak vse mostove, porušili

ceste ter zažgali vsa večja in važnejša poslopja. Čapej je spremenjen v eno samo morje plamenov. Požar, največji na Daljnem vzhodu izza katastrofalnega potresa na Japonskem leta 1923, obsega več kvadratnih milj. Japonci zaradi tega še niso mogli prodrati v mesto, in so ga samo obkolili. Prodiranje proti Šanghaju napreduje zelo počasi, ker so Kitajci nastavili celo vrsto min ki so prizadejale Japoncem že obilo škode. Mnogo tankov, ki so naleteli na mine, je bilo uničenih. Vse bojišče okrog Čapeja je pokrito s trupli padlih Japoncev in Kitajcev. Računajo, da je v zadnjih dneh padlo na

tem odseku okrog 100.000 ljudi.

Japonci nameravajo sedaj najprvo zavzeti Šanghaj. V ta namen so mesto v velikem loku obkolili in tako presekali zveze med Šanghajem in Nankingom. V japonskem glavnem stanu izjavljajo, da bodo Japonci napadli tudi Nanking, ako se osrednja kitajska vlada ne bo udala in sklenila mir z Japonci.

Dočim smatrajo Japonci zmago pri Čapeju za odločilno, naglašajo v kitajskih krogih, da to ni poseben uspeh. Kitajci so že poprej določili glavno obrambno linijo ob zalivu Sučau in so se sedaj umaknili na te utrjene posto-

janke. Umik kitajskih čet je bil izveden v polnem redu. Po sodbi Kitajcev Šanghaj še dolgo ni pred padcem, ker ga bodo branili z vso odločnostjo.

Zelo kritičen pa je postal položaj v mednarodni koncesiji. Umikajoče se kitajske čete so skušale vdreti tudi v to koncesijo ter so jih morali z orožjem pregnati. Ker obstoja nevarnost, da bodo Japonci skušali bombardirati tudi mednarodne naselbine, so dobile vse mednarodne čete nalog, naj streljajo na vsako letalo, najsi bo japonsko ali kitajsko, ki bi napadlo mednarodno naselbino.

Politični obzornik

Nemški list

o takozvanem sporazumu

Kakor čitamo v »Obzorju«, je berlinski list »Börsen-Zeitung« objavil o sporazumu med dr. Mačkom in beograjsko združeno opozicijo iz Beograda dopis, v katerem izvaža med drugim: »Ono, kar zahtevata beograjska združena opozicija in dr. Maček, pomeni preureditev države po federativnih načelih. Toda ta blok, ki je imel oslabiti vladno dr. Stojadinovića, je samo ojačil njen položaj. Združena opozicija je napravila veliko napako, ker je svoj načrt objavila prav na dan smrti kralja Aleksandra. Da je ona objavila sporazum baš na dan njegove smrti, se smatra kot provokacija ne samo v Beogradu, nego tudi v Ljubljani in v Sarajevu, češ da se hoče porušiti ono, kar je on zgradil, Beograd je mišljenja, da je dejansko pripravljeno opozicijskega programa isto, kakor pripravljanje puča. Današnje namestništvo ne more nikdar dovoliti, da bi se pred kraljevo polnoletnostjo rešil načrt opozicije in dr. Mačka. Ta program je bil samo znak za alarm vsem jugoslovenskim nacionalnim in srbskim slojem. Srbska združena opozicija je kapitulirala pred dr. Mačkom. Dr. Stojadinović, ki so mu do sedaj očitali slabost radi njegove popustljivosti napram Hrvatim, je sedaj postal jamstvo mirnega in nacionalnega razvoja države. Postopanje beograjske združene opozicije lahko dovede do skorajšnjega pomirjenja hrvatske opozicije in dr. Stojadinovića.« — Tako zaključuje nemško poslušno glasilo svoja izvajanja. V koliko so njegove napovedi točne, da se pripravila sporazum med dr. Mačkom in dr. Stojadinovičem, bo pokazala bodočnost.

Ni idejne razlike?

Bivši ban dr. Dinko Puc piše z ozirom na politiko slovenskega dela JRZ: Bivša Slovenska ljudska stranka je, kakor znano, sprejela 1. januarja 1933. tako zvano slovensko deklaracijo, ki je zahtevala federativno preureditev države. Takrat so predstavniki JNS, ki so bili na vladi, napadli vodje bivše slovenske ljudske stranke očitajo jim, da so s to deklaracijo zagrešili veleizdajo. No, sedaj so se prvaki bivše SLS definitivno odpovedali svojemu federativnemu programu in se postavili na stališče državnega in narodnega edinstva, ki ga zastopa tudi Jugoslovenska nacionalna stranka. Potemtakem ni več nobene idejne razlike med tema dvema, nekaj tako sovražnima političnima skupinama. — No, stvar je pač nekoliko drugačna, kakor jo slika spoštovani gospod doktor!

Zanimivo ljudsko glasovanje

V Podkarpatski Rusiji, ki pripada, kakor je znano, češkoslovaški republiki, se dogajajo velenizirani dogodki. V šolah v tej pokrajini je bil do sedaj učni jezik z malimi izjemami ukrajinsčina, dasi je ljudstvo že onetovano izrazilo željo, da bi se v šolah poučevalo v velikoruskem jeziku. Ukrajinci so imeli večjo zaslonbo na narodnih mestih, zato je ostala ukrajinsčina vse do sedaj gospodujoči jezik tudi v šolah v Podkarpatski Rusiji, kakor je bila i v uradih. Ker pa so se vedno glasneje pojavljale zahteve, naj se ruskemu jeziku prizna ravnopravnost z ukrajinskim vsaj v šoli, je češkoslovaški minister prosvete dr. Franke odredil v Podkarpatski Rusiji plebiscit ali ljudsko glasovanje o vprašanju, ali se naj v ondotnih ljudskih šolah rabi pri pouku ukrajinske ali ruske učne knjige. Na to vprašanje so morali odgovoriti roditelji, ki imajo svojo dečo v šolah. Ljudsko glasovanje ni bilo po godu Ukrajincem, ki so predpreteklo nedeljo organizirali proti že odločenemu plebiscitu protestni shod, na katerega so pozvali vse občine v pokrajini. O tem protestnem shodu smo že poročali. Udeležilo se ga je izmed 510 občin samo 192. Ze iz tega dejstva se je dalo sklepati, da Ukrajinci nimajo za sabo večine naroda. Da je bila ta domneva točna, dokazuje izid ljudskega glasovanja, ki se je prav te dni končalo. Kakor poročajo češki listi, je glasovalo za uvedbo ruskih učbenikov in s tem za uvedbo ruskega jezika v šole v Podkarpatski Rusiji več kakor dve tretjini roditeljev v 510 občinah. Izmed 12 šolskih inšpektoratov se jih je 10 izreklo za ruski jezik. Za ruski jezik so glasovali roditelji celo na zavodih, kjer je šolski nadzornik in večina učiteljev ukrajinskega mišljenja. Izid glasovanja je živo presenetil vsa češkoslovaška javnost, ki je do danes živela pod ukrajinsko sugestijo, da so široke ljudske plasti v Podkarpatski Rusiji odločno ukrajinskega mišljenja in da nočejo nič slišati o moskaskem, to je ruskem jeziku. Plebiscit je sedaj pokazal, da je bil dosedanj sistem v Podkarpatski Rusiji, ki je podpiral samo ukrajinske struje, pogrešen in da hoče podkarpatsko ljudstvo ostati v občestvu velikega ruskega naroda.

Borzna poročila.

Curth, 28. oktobra. Beograd 10. — Pariz 14.5, London 21.48, New York 433.625, Bruselj 73.18, Milan 22.83, Amsterdam 239.70, Berlin 174.275, Dunaj 80.20 do 81.75, Praga 15.19, Varšava 81.00, Baku 32.5.

Mussolini: Vojne ne bo!

Vodja fašistične Italije ne veruje v neposredno nevarnost vojne — Mir je Italiji predvsem potreben

Rim, 28. okt. br. Ministrski predsednik Mussolini je dovolil daljši razgovor rimskemu dopisniku agencije »International News Service«. V razgovoru je predvsem naglasil, naj objavi, da je po njegovem globokem prepričanju bojazen pred neposredno novo vojno, ki je razširjena po vsem svetu, popolnoma ne utemeljena. Danes ni državnik v Evropi, ki bi želel vojno in vsi delajo na tem, da se vojna prepreči. Ne verujem v neposredno vojno nevarnost, je naglasil Mussolini, dasi se seveda možnost vojnega konflikta ne da popolnoma izključiti. Nisem solzavi pacifist, marveč realen politik in računam z dejanskim položajem. Kateršen je mednarodni položaj sedaj, smatram, da je neposredna vojna nevarnost izključena. Povejte vsemu svetu, da želim Italija in italijanski narod mir in samo mir. Pred nami je še ogromno delo, za katero pa nam je potrebna brezpogojno dolga, doba miru. Na vprašanje dopisnika,

kakšna čustva ga navdajajo kot voditelja 43 milijonskega naroda, se je Mussolini nekoliko zamislil, nato pa odgovoril: Biti voditelj pomeni biti istočasno vrhovni poglavar in sluga svojega naroda. Dopisnik je nato opozoril predsednika italijanske vlade na nedavni članek v »Popolo d'Italia«, v katerem se prerokuje pofašistenje Evrope in ga vprašal, kako si zamišlja ta proces, ali naj se izvede z notranjo revolucijo v posameznih državah ali po pod pritiskom potrebe splošne borbe proti boljševizmu. Mussolini je na to vprašanje odgovoril, da ne more biti nobenega dvoma o tem, da fašizem ni nikako izvozno blago. Seveda pa fašistična Italija ne bo nasprotnovala fašističnim stremljenjem v drugih državah in jih bo vedno podpirala. Na vprašanje, kaj misli Mussolini o predlogu nove svetovne konference, ki naj bi odpravila težave na gospodarskem polju, je kratko odgovoril: Nič!

Uradniška vlada v Belgiji?

Ker se ne morejo sporazumeti glede bodočega predsednika vlade, bo kralj najbrže imenoval uradniško vlado

Bruselj, 28. oktobra. tr. Posvetovanje glede rešitve belgijske vladne krize doslej še niso dovedla do uspeha. Čeravno so vse stranke izrazile zaupnico dosedanjemu ministrskemu predsedniku Van Zeelandu, se je ta vendarle odločil, da se začasno popolnoma umakne vse dotlej, dokler ne bo razčiščena afera Narodne banke, v katero so skušali politični nasprotniki zapletiti tudi njega. Van Zeeland je sedaj odločil tudi poslanski mandat. Bil je izvoljen v Bruslju. Ta njegov korak je izzval v vsej državi veliko obžalovanj, ker ga vsepovsod cene kot odličnega in sposobnega državnika.

Kar se tiče rešitve vladne krize, izražajo listi upanje, da bo ostal blok nacionalne unije, ki ga je zasnoval Van Zeeland, ohranjen. Če pa ne bo mogoče sestaviti vlade, ki bi izšla iz vrst tega bloka, potem bo kralj najbrže poveril sestavo nove vlade popolnoma nevtralnimi osebnostmi. V tem primeru bi sestavljala uradniška vlada. Parlamentarni krogom tak rešitev krize sicer ni posebno simpatična, toda pod silo razmer se bodo temu uklonili. Vsekakor pa jim je to ljubše, kakor pa razpust parlamenta in nove volitve.

Edino veselje nad odhodom Van Zeelanda ima vodja reksistov Degrelle, ki ga je Van Zeeland pri zadnjih volitvah v Bruslju tako strahovito porazil. Degrelle upa, da mu bo odhod Van Zeelanda olajšal nov pokret, ki naj bi spraval njega in njegove zapletenke na oblast. V političnih krogih pa mislijo, da se Degrelle tudi tokrat hudo vara.

Kriza vlade mora biti vsekakor rešena, ker bo 3. novembra začela zasediti konferenca devetih držav, ki so jo morali zaradi vladne krize že enkrat preložiti.

Pravila kmetijskih zbornic sprejeta

Ljubljana, 28. oktobra. Ob 10. uri je začel predsednik Kmetijske zbornice Steblovnik Martin, ki zastopa srez Gornji grad, otvoriti sejo Kmetijske zbornice v mestni posvetovalnici na magistratu. Pozdravil je navzoče svetnike, komisarja banske uprave dr. Dolinarja in poročevalce. Za zapisničarja je imenoval inž. Suhadola, za overovatelja pa svetnika Franca Gabrovška, ki zastopa v Kmetijski zbornici Zadržno zvezo, ter svetnika Antona Keržmanca, ki zastopa ljubljansko okolico.

Ker je manjkalo ob 31 svetnikov samo 1 svetnik, je bila seja sklepčna. Za verifikacijski odbor je poročal predsednik Janez Štrcin, zastopnik kamniškega okraja. Ugotovil je, da so bili vsi člani Zbornice pravilno izvoljeni in da so vsi pogoji, ki jih zahteva uredba o kmetijskih zbornicah za vse izpolnjeni. Sledila je razprava o pravih Kmetijske zbornice. Predsednik Steblovnik je očrtal smernice, ki so bile odločilne za osnutek pravil, v katerih se nahajajo le tudi najvažnejša poglavja iz ure-

be o kmetijskih zbornicah. Dr. Lavrič je nato prečital osnutek pravil, ki so bila soglasno sprejeta. Obsegajo 38 paragrafov v 4 poglavjih. Osnutek je bil po predlogih nekaterih navzočih svetnikov, v nekaterih poglavjih izpremenjen. Tako je bil spopolnjen paragraf 28, ki določa kvalifikacijo za zbornične uradnike. Pri vseh namestitvah v zborničnem uradu imajo prednost sinovi kmetijskih staršev, za strokovno pomožno osebo pa se zahteva strokovna srednja ali nižja izobrazba. Organi zbornice so zbornični svet, izvrševalni odbor, nadzorstveni odbor, disciplinski odbor, stalni in posebni strokovni odbori, predsedništvo in zbornični urad. Pravila določajo pravni značaj zbornice, njene naloge, pogoje za članstvo zbornice, pravice in dolžnosti članov, določbe za dopisujoče in častne člane, pravice in dolžnosti zborničnih svetnikov in določbe o zborničnem gospodarstvu ter o konstituiranju zbornice.

Predsednik Steblovnik je gred zaključkom seje izrazil upanje, da bo ban soglasno sprejeta pravila potrdil, s čimer bo

Reforma madžarske gornje zbornice

Obnovljena bo nekdanja magnatska zbornica

Budimpešta, 28. oktobra. w. Madžarski parlament se je po štirimesečnih počitnicah včeraj sestal k otvoritvi jesenskega zasedanja. Po prečitaniu tozadnega odloka državnega upravnika sta obe zbornici nanovo izvolili svoje podpredsednike. Dočim sta bila v zgornji zbornici potrjena oba dosedanja podpredsednika, eta bila v poslanski zbornici z veliko večino izvoljena oba poslanca vladne stranke, prelat Julij Korniss in Jurij Bobory.

Vlada je po zakonskem osnutku, ki je bil ob zaključku spomladanskega zasedanja

parlamenta sprejel glede reforme ustave in glede povečanja vladnih pooblastil Daranyjeve vlade, predložila danes parlamentu tudi drugi zakonski osnutek glede reforme državne ustave in sicer glede reforme zgornje zbornice, po kateri bo dobila slično oblast, kakor jo je imela magnatska zbornica pred vojno na Madžarskem. Zgornja zbornica to v bodoče popolnoma enakopravna s poslansko zbornico in bo lahko dajala tudi pobudo za zakonske osnutke, imela pa ne bo pravice, da bi spreminjala proračun, kakor je bil sprejet v spodnji zbornici.

Demarša Francije v Valenciji in Salamanci zaradi gusarstva

Francija grozi z najostrejšimi represalijami, če se napadi ponove

Pariz, 28. oktobra. z. Kakor se doznava, so francoski diplomatski zastopniki izvršili danes zaradi ponovnih napadov na francoske trgovske ladje ostro demaršo v Valenciji in Salamanci. Dosedanja preiskava ni mogla točno ugotoviti, kdo je napadalec. V demarši izjavlja francoska vlada, da dela odgovorno za te napade vlado v Valenciji in vlado

v Salamanci in grozi z najostrejšimi represalijami, če se ti napadi ponove. V svrhu zaščite svojih zvez s severno Afriko je francoska vlada izdala celo vrsto ukrepov. Zračni promet med Marseillom in Alžirjem je začasno ustavil. Odslej bodo vse francoske voje ladje, ki bodo nastopile brezobzirno proti vsakemu napadalcu.

Pogajanja med Rimom in Londonom O priliki bruseljske konference se bosta sestala Eden in Ciano, ki bo povabljen tudi v London

London, 28. oktobra. z. Današnji »Daily Mail« in »Daily Express« poročata, da se bodo izven okvira bruseljske konference začela pogajanja med Italijo in Anglijo v svrhu uraditve vseh spornih vprašanj, zlasti pa glede ureditve odnošajev na Sredozemskem morju. Tam se bosta sestala Eden in Ciano, ni pa izključeno, da bosta k pogajanjem prilegnjena tudi Delbos in Neurath, eta to slednji prišel v Bruselj. Ako se bo

pokazalo, da bi pogajanja rodila zaželjeni uspeh, bo Eden povabil Ciano v London, kjer se bodo nato pogajanja nadaljevala in zaključila. V londonskih krogih so zelo optimistični. Dejstvo, da je Italija v londonskem odboru znatno popustila in omogočila sporazum, daje angleškim krogom nado, da bo mogoče urediti vsa vprašanja, ki motijo dobre odnošaje med Rimom in Londonom.

General Nedić v Ankari

Ankara, 28. oktobra. AA. Šef jugoslovenskega generalnega štaba armadni general Nedić in šef grškega generalnega štaba general Papagos sta sredi svojim spremstvom oplotovala iz Carigrada v Ankaru. Pri odhodu so jima izkazali vojaške časti. Danes se pripeljeta v Ankaru, kjer jima takisto pripravljajo vojaški sprejem. Dopoldne se je na poti v Ankaru, pripeljal v Carigrad tudi načelnik rumunskega generalnega štaba general Sticlin. Sestanek načelnikov generalnih štabov držav Balkanske zveze se začne v Ankari 28. t. m.

Wilson je bil zastrupljen?

Rim, 28. okt. AA. »Basler Nachrichten« poročata, da je bil Wilson zastrupljen. Med nekim banketom z agenti velenile, ki je hotela odstraniti njegov vpliv na versajsko konferenco, so vsipali v njegovo hrano strup. Ameriško poslanstvo je zbralo podatke o tej zadevi in eden izmed sodelavcev pri zastrupljenju je bil neki inženir kemije iz Züricha.

Šele omogočeno konstituiranje Kmetijske zbornice dravske banovine v Ljubljani. Sklical je za jutri ob 10. uri drugo sejo, na kateri bo glavna točka dnevnega reda konstituiranje zbornice. Na dnevni red bo pa morda prišlo tudi sprejetje proračuna.

Balfourjev gozd gori

Jeruzalem, 28. okt. AA. V jelkovem gozdu, ki nosi Balfourjevo ime, je izbruhnil velikanski požar. Ker piha močan veter, se požar hitro širi. V tem gozdu so Zidje zasadili 500.000 jlek.

Peostritev položaja v Palestini

Jeruzalem, 28. oktobra. w. Zadnje dni je znova oživela arabska teroristična akcija. Na vseh koncih in krajih so bili zopet izvršeni atentati na železnice, telefon in razne javne ustanove, prav tako pa je zopet prišlo do cele vrste spopadov med angleškim vojaštvom in arabskimi nacionalisti. Opaža se, da je zopet na delu neka tajna organizacija, ki vodi vso akcijo. Angleške oblasti so izvršile zopet celo vrsto zelo strogih ukrepov. V Jeruzalemu je bil aretiran tudi neka pobeglega muftija, v vseh drugih mestih in večjih naselbinah pa so bili aretirani kadiki, ker sumijo oblasti, da so glavni organizatorji nemirov. 24 židovskih emigrantov, ki so brez dovoljenja prišli v Palestino, je bilo delno obojenih na zaporno kazen, delno pa takoj izgnanih. Po večini so iz južne Rusije.

Edini arabski časopis, ki izhaja v angleščini »Palestina and Transjordan«, je bil prepovedan za tri mesece.

Uvedba 40 urnega dela na teden v Italiji

Rim, 27. okt. AA. Uradni list je objavil uredbu z zakonsko močjo o uvedbi 40 urnega dela na teden.

Ljudje na zatožni klopi

Specialist za ponarejanje listin — Usodne posledice nočnega incidenta — Umaknjenja obtožba

Ljubljana, 28. oktobra. Japlja Franca iz Iga je mali senat obsodil v obojnost. Zaman so ga vabili trikrat na glavno raspravo. Japelj je vedel, da to obojnost, ker je njegov kazenski list že zelo obremenjen, pa ni prišel. Orožniki ga bodo morali poiskati in ga vklejenega pripeljati v zapore. Japelj je specialist za ponarejanje listin. Zaradi takih deliktov je bil obojen že trikrat na kazni robove. Zadnja kazn je bila šestmesečna roba. To pot so mu prisodili šest mesecev strogega zaporu, ker je ponaredil tehnični listek. Trgovcu Urbanu je pripeljal voz sene in je s prenašanjem stebel, kotorimov profitiral 500.000, kg sene ali v denarju 157 din. Trgovcu je sleparji takoj odkrili in sleparja ovdli.

ZA ZAVRŽENO ŽELEZO 6 MESECEV ZAPORA

Delavec Franc Bakš je bil v stiski. Brez posla je že dolgo, vrhu tega se je še oženil in žena mu je rodila otroka. Zagovarjal se je, da je odnesel v tovarni »Saturus« kos železa, ki je bil po njegovem mnenju vreden nekaj kovancev in je mislil, da so ga zavrgli, ter da za lastnika nima nikakšne vrednosti. 120 kg težak kos železa je prodal prekupčevalec s stasim železom. Med publiko je stala tudi njegova žena z otrokom v naročju. Revna in razčepena žena ter še bolj reven otrok v njenem naročju stali nujno grozotno sliko bledine, pomnjanja Obtoženo mu je bilo, da je kradev in veliki stiski, kar so upoštevali tudi sodniki in mu prisodili samo 6 mesecev strogega zaporu in izslobo častnih pravic za 3 leta. Zasebna lastnina je z zakonom do skrajnosti zasledena in najhujše kazni so zagrožene bas talovom in vplivom.

PREŽIJO NA ODPUST

Po policijski uri se ljudem lahko primerijo incidenti, ki imajo lahko usodne posledice, čeprav ni potrebno, da so imeli zle namene. Uslužbenca R. Ludviku se je na primer primerilo, da je interveniral, ko je

stražnik imel opravka z nekim Ludovikom bivšim prijateljem. Oba sta na zahtevni obrazložitvi nekaj vinotok, na čisti v bližini vinotoka pa sta se stranki in Ludovik spoprijela. Oba sta se v hipu znašla nateh, toda stranki je v ruvanju obvladal obtoženo. Po svoji dolžnosti je stranki prijavil incident. Ludovik je po potavni škodo, ker je med ruvanjem raztrgal stranki kov plašč. Ne bi bilo hudih posledic, ako ne bi delodajalec ovdli Ludovika državnemu tožilstvu. Ludovik je ovdli državnega organa in je grdo z njim ravnal, kar je po zakonu zločin zoper državno oblast. Obtoženo je bil stranki, dr. Maček, ki je plašč za milo obojilo, ker stranki sam kot priča ni izjavil obremenitve, za obtoženo in tudi policija ni zahtevala kazenske preganjanje. Z obtožbo ni bil obtoženo tudi opuščen iz službe, čimer bi bil domala umaknjen. Saj se naravnost preži na priliko za odpust... Obsojba se je glasila 2 mesecev zaporu pogojno za 3 leta, katere Ludovik ni sprejel, ker se čuti nedolžnega.

NEDOLŽNI NA ZATOŽNI KLOPI

Služkinja Ana iz Kamnika je sedela s svojimi bivšim fantom Francem na zatožni klopi zaradi prestopka zoper življenje in telo. Z njima pa je bil obtožen tudi neki obrtnik iz Ljubljane, kateremu je obtožnica očitala, da je igral vlogu zdravnik. Služkinja je trdila, da ji je France dal denar za odpravo plodu in da jo je poslal v Ljubljano k nekemu zdravniku, ki je izvršil operacijo. Ni pa vedela, kdo je bil ta zdravnik. Pač pa je izjavila, da soobtoženi obrtnik še malo ni podobel človeku, ki ji je odpravil plod. Obrtnik je sedel torej po nedolžnem na zatožni klopi in državni tožilec je umaknjen obtožnico proti njemu. France je priznal, da je služkinji dal 350 din, ker mu je zagrozila, da bo vse povedala. Njegovi materi. Služkinja je bila obojena na mesec dni zaporu pogojno za 3 leta, France pa na mesec dni zaporu nepogojno. Oba sta kazni sprejela.

da je Ljubljano, prof. Lovše, bivši litjski glavar Podboj in drugi. Za kmeto so stopale uslobošne sestre in drugi sorodniki.

Pri odpravi grobu so peči zapeli »Vigred«, nato pa se je od pokopališča v imenu sokolskega poslovalca starostar Vidke, v imenu SPD pa inženirja in akademski slikar g. Birola. Zastopniki SPD so na kmeto natreli prsti s šv. gore, Čemurščina planine, Sv. Planine in Kuma. V imenu osrednjega odbora SPD iz Ljubljane se je posloval od pokopališča notar dr. Josip Krevl. Skladatelj Zorko Prelovec pa v imenu Hubalove župe JPS. V sklovo je se sprotoviril šmarnski rojak g. Srečko Rup.

Da se ne pozabi

Ljubljana, 28. oktobra. »Domoljub«, podočelko glasilo JRZ in katoliške akcije, je izdal že svoj jubilejni številko, ki je zanimiva po svoji kroniki od ustanovitve do današnjih dni. Da je to glasilo od nekdanjega sokolskega organizatorja, je znano, zato je tudi v tej svoji jubilejni številki napisalo v svoji kroniki naslednje dve značilni reminiscenci o sokolstvu: »Leto 1920: Od 3.500 Sokolov obeh spolov na sokolskem zletu v Mariboru, jih je bilo samo 15 pri nedeljski službi božji.« — Najbolj zanimiva pa je tale vest: »Leto 1929: 11. decembra so razglasili nesrečni zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije.« — Tako »Domoljub« kronist. Vprašali bi radi gospoda kronista, naj nam bolj jasno pove, zakaj je ta nesrečni zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije tako nesrečen. Naj kronist pogleda zakon in podpis, pa bo lahko videl, da so podpisani pod zakonom gospodje, ki so danes na oblasti tako v Beogradu, kakor tudi v Ljubljani. Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije mora smatrati nesrečni samo »Domoljub« kronist in njegova družba, ker je splošno znano, da se je Sokol kraljevine Jugoslavije ustanovil na izrecno želo blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je postavil svojega prvorojca kraljevine prestolonaslednika Petra za starostar SKJ.

Naj nam g. kronist tudi bolj jasno pove, kakšno nesrečo je prinesel za državo zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije, katerega član je tudi sam ministrski predsednik br. dr. Milan Stojadinović, ki je že opetovano pokazal naklonjenost Sokolu s poklonitvijo sokolskih praporov in podporo za sokolske domove. Kako važno vlogo pa igra Sokol kraljevine Jugoslavije pri vzgoji mladine, ki jo vzgaja v narodnem in jugoslovanskem duhu, o tem pa je g. kronist gotovo sam dobro informiran. Sicer pa ne vemo, zakaj se »Domoljub« tako zaganja v državno ustanovo SKJ — saj imamo sedaj svoje slovenske fante od fare v novih »popolnoma slovenskih krojih«.

SOKOL

Članstvu in naraščanju ljubljanske sokolske župe VSEM, KI HOČEJO NA VSEKOLSKI ZLET V PRAGO!

Ker se bliža X. vsesokolski zlet v Pragi, ki bo julija 1938, za katerega vlada v sokolski in nesokolski javnosti veliko zanimanje, smatramo za potrebno javno objaviti sklepe Saveza SKJ in ljubljanske sokolske župe, tičeče se udeležbe na zletu v Pragi:

1. V sokolski odpravi se bo zleta udeležilo samo članstvo in naraščanje, ki je član sokolske organizacije vsaj od 1. novembra 1937 dalje.

2. Vsak udeleženec zleta mora imeti stvarnostno kroj, točkovski razen tega še telovadni kroj. Za članice je doseženi stvarnostni kroj deloma spremenjen, za mošči in ženski naraščanje pa je bil s 1. avgustom 1937 vpeljan nov stvarnostni in telovadni kroj, katerega morajo imeti vsi udeleženci že za Prago.

3. Članstvo, ki je že izpolnilo 26. stvarnostno leto in izpolnjuje pogoje pod točko 1. in 2., mora v svojo priučenca redovnih vaj posejati posebne ure za redovne vaje v svojem društvu. Od najmlajšega članstva in naraščanja bodo smeji v Prago samo tisti, ki bodo — izpolnjujoč pogoje pod 1. in 2. — vsaj od 1. novembra 1937 dalje redni telovadci, ki bodo brezhibno obvladali za Prago določene proste vaje in z njimi nastopili že na župnem zletu junija 1938 v Ljubljani.

4. polmenske prijave za vse udeležence pranskega zleta bodo društva poslala župi že do 1. januarja 1938. Te prijave se kasneje ne bodo izpolnjevale. Za točno izvršitev teh sklepov so odgovorna društvena in četna načelnstva, nadzor nad njimi ima župno načelnstvo.

Opozarjamo članstvo in naraščanje društev sokolske župe Ljubljana in vso javnost na te sklepe v svrhu ravnjanja.

Obenem opozarjamo članke sokolskih društev, ki mislijo vstopiti v novo ustanovljeni župni jedni odsek, a ne še niso prijavi, da sprejema župa, te prijave samo še do 31. oktobra 1937. — Zdravo! Sokolska župa Ljubljana

Sokolsko gledališče v Trbovljah

Trbovlje, 26. oktobra. V soboto in nedeljo je naš sokolski oder otvoril novo sezijo z ljudsko igro »Vesela božja pot« v Hamikovi priredbi po Roseggerjevi noveli »Dekle na nebeski lestvi«. Uprizoritev igre je uspešna na čeli črti, vendar se nam Hamikova predelava za oder ne zdi najbolj posrečena, to pač radi mnogih menjajočih se slik in številnih pavz, pod katerimi trpi kontinuiteta dejanja. V tej priredbi bi prišla igra do polne veljave v onih gledališčih, ki razpolagajo z vrtilnim odrom, teh pa podočelška gledališča nimajo. Ako nas je igra vseeno ogrela, je pripisotvito to prisični enostavnosti in iskrenosti, s katero zna Rosegger pripovedovati ljubezneke zgodbe na vasi. Med igro smo budili svoje mladostne spomine, lepe, nepozabne. Saj smo sične ljubezneke idile, kakor nam je prikazana v tej igri, doživeli skoraj vsi. Vsa po svoje. Režija igre ni bila lahka. Vodil jo je z vsjo ljubezno in veseljem g. Plavšak ml. Injel je med drugim nekaj prav dobrih domislekov, ki jih je spretno vpletel v igro in so vzbujaali veselost. Da omenim samo prodajalca slaščic v prizoru pred cerkvijo. Kulminacijsko točko je dosegla igra v sliki na gostinskem vrtu. Prijeto je bilo nadalje polušati ubrano petje romarjev in romaric med procesijo.

Scenarija in dekoracije so bile posrečene, posebno mojstrsko izdelan vhod v cer-

kev. Določila g. Corinška. Razsvetljava odra je na splošno ustrezala, le prizor v župnijski sobi je bil preslabo osvetljen. Tudi prizor na hlevu bi se lahko vršil pri boljši luči. Četrtano se vrši dejanje ponoči.

Slomenskega župnika je glumil režiser igre g. Plavšak ml. Podal nam ga je z vsjo verjetnostjo. Segavega in dobrodruškega, strogega in resnega. Življenje vaškega župnika, ki živi s svojimi ljudmi, pozna vse njihove vrline in slabosti, se z njimi raduje in jezi. Posebno dober je bil g. Plavšak v maski. Župnikovo gospodinjstvo nam je pokazala gđ. Ramoyževa. Vsa resolutna in stroga kot zahteva to njen važen poklic. Učajala nam je vseskozi, posebno pa njena dobra izgovorjava. Vloga Maričke, uboge, a vendar v vsej revščini tako srečne slikarice je bila v rokah naše znanke gđ. Plankoske. Bili smo z njo zadovoljni tudi v tej igri. Posebno dražestna in mikavna je bila v prizoru na planini, ko pripoveduje svojemu gospodarju, kdo vse jo ima rad. Maričkina fantja je igral g. Kužnik ml. Vseč nam je bil. Zal, postaven fant. Če se bo odra oklenil z ljubezno, bo nekoč nekaj iz nje. Budil bo mladencam vse dekleške sanje. Fantovo mater gruniarico nam je podala gđ. Jagodičeva. Vedno vzorna, marljiva in resna. Zgled drugim igralcem. Starino je glumil g. Milko Rak. Bil je odlični in postavil na oder najboljšo figuro v celi igri. Cestitamo posebej. Ostale manjše vloge so bile v dobrih rokah, da omenim g. Paternosta kot Krtinaria in g. Levca st. kot Ambroža. Splošno veselost je vzbudil g. Letnik ml. kot čestar. Tudi g. Levac ml. kot lovec je ugaljal, enako g. Šramelj kot drvar. Med statisti smo opazili nekaj novih obrazov, uporabljenih brez dvoma tudi za večje vloge, n. pr. gđ. Dimnikovo in Pokliško.

Igra je bila oba večera dobro obiskana in publika ni stedišla igralcem z aplavzom. Vsi smo bili zadovoljni. Čestitamo režiserju g. Plavšaku in vsem sodelujočim k uspehu. Priporočali bi, da se tudi ta igra ponovi še enkrat v ljudski predstavi, da jo vidijo tudi oni, ki radi posejajo igre, a morajo pod prilikami razmer za gledati na vsak dinar.

— Proslava češkoslovskega praznika pri Sokolskemu društvu Ljubljana-Siška. Vabimo članstvo in prijatelje češkoslovskega na rodu na proslavo češkoslovskega narodnega in državnega praznika, ki bo jutri v petek ob 20. v Sokolskem domu. Na sporedni je državna himna, govor br. Albina Lajčarja, predavanje br. ing. Josipa Rusa o temi »Zlata Praga — slovenska Metak« z istočasnim predvajanjem diapozitivov ter češkoslovske himne. Vstop prost.

— Sokolsko društvo Ljubljana-Vi vabi svoje člane, ki imajo veselje do petja, da se prijavijo v društveni pevski zbor, ki bo nanovo reorganiziran pod novim pevovodjo, ki je prevzel vodstvo pevskega odseka. V pevski zbor se sprejemajo samo člani društva in članstvo bratskih sokolskih društev. Kdor hoče sodelovati v pevskem zboru naj se prijavi v pisarni med uradnimi urami od 19. dalje pri tajniku PO br. Horvatu. Ker bo odsek nastopil pri proslavi 1. decembra vabimo članstvo, da se pevskih vaj, ki bodo pravočasno objavljene redno udeležuje. Uprava.

Promet za Vse svete

Ljubljana, 28. oktobra

Uprava policije odreja sporazumno z mestnim poglavarstvom glede prometa ob priliki praznika Vseh svetnikov sledeče:

1) Dne 30. 10., 31. 10., 1. 11. in 2. 11. 1937 je dovoljen na pokopališče s Sv. Križu za vsa vozila brez izjeme vključno tudi kolezarje samo enosmerni vojni promet.

Dovoz: je dovoljen po Tyrševi, Linhartovi in Savski cesti.

odvoz iz pokopališča pa samo po Šmartinski cesti.

2) Ker bo te dni obratovalo na tej progi večje število avtobusov, se iz prometno-varnostnih ozirov odreja za avtobuse sledeča postajališča:

I. Stajališče (v obratu 3 vozila): Tavčarjeva ul., desna stran, smer proti Tyrševi cesti.

Dovoz do pokopališča: Tavčarjeva ul., Tyrševa ul., Linhartova, Savska cesta, odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Kolodvorska, Tavčarjeva ul.

II. Stajališče (v obratu 3 vozila): Miklošičeva cesta, nasproti hotela Union pri Zadrugi Gospodarski banki.

Dovoz do pokopališča: Miklošičeva, Masarykova, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta, odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Resljeva, Sv. Petra cesta, Marijin trg, Miklošičeva cesta.

Avtoklasi in izvoščiki ostanejo na svojem prostoru, toda za avtobusi.

III. Stajališče (v obratu 4 vozila): Krekov trg.

Dovoz do pokopališča: Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva ul., Marijin trg, Prešernova ul., Tyrševa, Linhartova, Savska cesta.

odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Resljeva, Sv. Petra cesta, Marijin trg, Miklošičeva cesta.

IV. Stajališče (v obratu 4 vozila): Kongresni trg pri novi vremenski hišici.

Dovoz do pokopališča: Selenburgova ul., Tyrševa, Linhartova, Savska cesta, odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Resljeva, Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva ul., Marijin trg, Wolfova ul., Kongresni trg.

V. Stajališče (v obratu 1 vozilo): Mestni trg pred Magistratom.

Dovoz do pokopališča: Stritarjeva ul., Marijin trg, Prešernova ul., Tyrševa ul., Linhartova ul., Savska cesta.

odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Resljeva, Krekov trg, Pred škofijo, Magistrat.

3) Vsa prenatrpanja vozil je v smislu obstoječih predpisov strogo zabranjeno in imajo šoferji odnosno sprevidniki sprejeti le ono število potnikov, kolikor je komisijno dovoljenih mest (sedev in stoječ).

Varnostni organi imajo dialog, da vozila, ki bi bila prenatrpana izločijo iz prometa

ter jim nakarajo naslednje obratovanje. Vseled tega se tudi občinstvo opozarja, naj ne sili v vozove, ki so že z najvišje dopustnim številom potnikov zasedeni.

4) Občinstvo se opozarja, da je najvišje dopustna cena 2.50 din, za enosmerni vožnjo do pokopališča oziroma od pokopališča nazaj v mesto.

5) Občinstvo, posebno starše z otroci se opozarja, naj se tam, kjer ni hodnikov, strogo drže desne strani ceste, da se s tem izognejo nezgodam in da ne ovirajo po potrebnem prometa.

6) Glede parkiranja pred pokopališčem, kakor tudi glede vožnje same se morajo vsi vozači brez izjeme strogo ravnati po navodilih službojočih varnostnih organov.

7) Kolezarji se opozarjajo, da je dostop na pokopališča s kolezi zabranjen.

8) Ker se vsako leto dogaja, da ob priliki spominskih svečanosti, ki se vrše na praznik Vseh svetnikov na pokopališču, občinstvo stopa na grobove, posebno pa na vojaške grobove ter jih poškoduje, se opozarja, da dobi varnostni organi nalogo, naj take osebe legitimirajo in prijavijo, ker se bo proti njim postopalo ter bodo morali poravnati povzročeno škodo.

9) Občinstvo se opozarja, da je vstop na pokopališče dovoljen izključno pri vratih na desni strani cerkve (ki so navadno zaprta), izhod pa je izključno skozi leva vrata (to je med cerkvijo in upravnim poslojem pokopališča).

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 28. oktobra, katoličani: Simon in Juda.

DANASJNE PRIREDITVE

KINO MATICA: Tarzan zmagovalce KINO IDEAL: Kreutzerjeva sonata KINO SLOGA: Lord Nelson KINO UNION: San Francisco Skavtska razstava na vselejmu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste — Zaloška cesta.

Izpod sita

Izmučeni po nabiranju gob čakajo gobarji večernega vlaka, da jih popelje na njihove domove v mesto. Deželi je treba pokazati, da obvladamo drugi jezik, najsi pokriva naše brhne glave ruta ali klobuček.

Iz pogovora, ki bi bil umesten v vsakem najlegantnejšem lokalu, posnemam: Kris Got, freilen! O frau barn Schwamer! klauen? Nicht bar, bos bird mein Sohn sagen, uch, er mecht sich schämen! — Kdo, in kaj je njen sin, nsem mogel zvedeti, le drugo jutro sem isto gospo videl na stojnici, kako je prodajala »svamerle«. Najbrž se je dobra mamica nalagala nadebudnemu sinu, da gre dopoldan v kavarno?

Pogovor se je zasulak drugam, začelo so se različne bolezni, kateri je boljši, kje cenjeji zdravnik? Neki gospod dela čudeže: zgodilo se je, pripoveduje star penzionist, si hot kobt tutekrankheit. Intelligentnejša se zdrzne in popravi: Brustkrankheit. Schrecklich, und sie ist ksunt borden. Patmethejsko pogruntu železnica z rufo, ozdravela je bolnica, ki je imela Nieren im Blut. In pokazala je z roko na možgane. Najbrž njena duhovitost ni znala razločevati, bos isti Niern, ali bos isti Hiern. Napako popravi mlajša gospodična, man sogt Hiern, Niern sind in Bauch.

Ali ne bi ta gospoda ostala raje pri svoji slovenskosti, ki jim gre gotovo bolj z jezika, kakor pa spokedrani Kucheldeutsch. Ta stara garda še zmeraj živi v domišljji, da je Teič nobel.

Svetoval bi ji: nabirajte užitne gobice, ki jih je na Slovenskem mnogo, ne pa norih gob, pa bo za vse prav.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 28. oktobra: Viničarji. Red Četrtek.

Petek, 29. oktobra: Ob 15. uri: Julij Cezar. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 2—14 Din.

Sobota, 30. oktobra: Taretkina smrt. Red B. Nedelja, 31. oktobra: ob 15. uri: Matura. Izven. Globoko znizane cene od 20 din navzdol, ob 20. uri: Bernaski opera. Izven. Znizane cene od 22 din navzdol.

Premiera Hemarjeve komedije »Firmat bo prihodnji teden. Avtor je orisal s finim humorjem srečanje dveh ljudi: razvajene, slavljene umetnice, igralke Oloke, ki jo bo kreirala ga Mira Danilova, in modernemu življenju in uživanju njegovih lepot nekoliko odtujenega trgovca Brandta. Oba nad vse simpatično označena človeka pridobita v medstojbinj srečanjem vpogled v njima dole maloznan svet, ter se hočeta živjeti vanj. Toda kljub dobri volji ni pravega mostu iz tako različnih družabnih krogov v zaželeno okolje, in njihove poti se zopet ločijo. Brandta bo igral g. Kralj. Važno vlogo garderobierke Marti in knjigovodje Chyčiecka igra ga g. Nablocka in g. Debevec. Režija je Debeveca.

OPERA

Četrtek, 28. oktobra: Prodana nevesta. Proslava češkoslovskega državnega praznika. Rezervirana predstava, vstopnice se ne prodajajo.

Petek, 29. oktobra: zaprto.

Sobota, 30. oktobra: Ero z onega sveta. Izven. Gostovanje g. Milorada Jovanovića basista beogradske op.re. Cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 31. oktobra: ob 15. uri: Poto gorozelno. Opera. Globoko znizane cene od 24 din navzdol; ob 20. uri: Prodana nevesta. Izven. Gostovanje g. Josipa Križaja. Cene od 30 din navzdol.

Gostovanje odličnega člana beogradske opere g. Milorada Jovanovića. V soboto se poje kot predstava izven abonmana Golovčeva opera »Ero z onega sveta«. Opera je bila izvajana samo enkrat v letošnji sezoni in je dosegla prav kakor lani doma in na gostovanju v Trstu in Reki nenavaden umetniški uspeh. Občinstvo bo torej brez dvoma dobrodošla ta predstava, ki se bo izvajala po daljšem premoru, poleg tega pa bo posebno zanimiva ker bo pel partijo Marka prvaka beogradske opere g. Jovanovića, ki ne uživa samo v naši državi temveč tudi v inozemstvu sloves odličnega peva.

Vprizoritev ljudske burke »Vozel«

Za 40 letnico popularnega hrvatskega dramatika Petrovića

Ljubljana, 28. oktobra. Pesar Petrović (Pecija) je menda najbolj plodovit hrvatski sodobni dramatik. Ker je uprizorilo tudi naše gledališče že nekaj njegovih dram in veselih iger, se ga je spomnilo za jubilej njegove šesdesetletnice z novo vprizoritvijo »Vozla«, vaške šale v treh dejanjih.

Rolje v Liki in po poklicu šumar, je bil v svojih novelah in odskih delih početka pesnik-rozinega kralja, gozdnega in kmetijskega življenja. Irlak, ki je podajal predvsem slike težkih duševnih tolesti in skritih žalozger svojih seljakov.

V kasnejših stvareh — piše A. Barac o njem v Stanojevićev »Enciklopediji« — je Petrović gotovo brez izjeme komediograf, ki prinaša na oder debelo kmetiško šalo, največkrat z naglasnim seksualnim momentom, z mnogimi zapletitvami in gledališkimi efekti, zato se to stvari (Pijuske, Vozel) popularne pri publiku. Tudi kritika jih sprejema z manj enodušno hvalo nego njegove prejšnje stvari, v katerih je bil bolj pesnik... »

»Vozel« je tipičen vzorec Petrovićeve kmetijske burke z obilico zunanjih efektov, a brez večje umetniške pretenzije, z mnogimi zapletitvami in zavoziljati, a brez zadovoljive širše in globlje vsebine. To je burka, ki prinaša dosti situatne komike, po smehu hrepeneči publiku, ki ne zahteva verjetnosti temveč le zabavnosti.

Resnici na ljubo

Grosuplje, 28. oktobra. V »Domoljubu« od 13. t. m. se je oglašil neki dopisnik proti nameravanemu nakupu motorne brigadne po tukajšnji gasilski četi. Če že kdo hoče o delovanju katerega društva poročati v časopise, naj se vsaj prepriča malo informira, da ne bo pisaril neumnosti in nerušnosti.

Društvo bi z nakupom nišesar ne izgubilo, ker bi motorno plačalo v gotovini, a ne s knjižico. Tudi ni res, da bi se društvo moralo zadolžiti, ker je zadosti denarja. Predpogoje prigravara, da je društvo lahko sedaj živel brez motorne in da lahko torej živi še naprej — menda ne bo treba še posebej pobijati. — Mi gasilec smo se že dolga leta borili in nabrali denar za motor, a ne za povečavo gasilskega doma. — Kar se pa tiče vnašanja več luči v to vprašanje, bi opozorili dopisnika, da podobna namizavanja menda ne spadajo med najlepše kmetijske čednosti. Gasilec se bori za dobrobit društva in ne rabimo takega načina poročanja, kakor ga je zagrešil dopisnik »Domoljubu«. Toliko v pomirjenje razburjenih duhov, ki jih je videl dopisnik.

Dijaška proslava

28. oktobra

Ljubljana, 28. oktobra. Izredno lep obisk in pristno navdušenje naše mladine, ki je večer popoldne proslavila v Františkanski dvorani narodni praznik Čehoslovakov, je najbolj zgovoren dokaz, da naše prijateljstvo in zavezništvo s Čehoslovaki ni samo v besedah in konvencionalnosti. Mladina je nositeljica najbolj pristnih čustev, mladina je jamstvo za bodočnost. Včerajšnja manifestacija naše mladine je pokazala, da je kulturno sodelovanje med nami in Čehoslovaki, ki se je začelo že davno pred osvoboditvijo našega in češkoslovskega naroda, po vojni obdobju že lepe sadove in da je zanjemo čedalje globlje in obsejnejše sodelovanje med obema narodoma tudi v bodočnosti.

Okrog 1000 srednješolcev in akademikov se je udeležilo proslave s številnimi profesorji naših srednjih šol. Svečanosti se je udeležil tudi češkoslovski konzul ur. Minovsky s tajnikom Martinekom. Bana je zastopal prosvetni načelnik dr. Sušnik. Proslavo je organiziral JC liga, katere vodstvo je bilo v polnem številu navzoče s predsednikom dr. Egonom Starcom. O zgodovinskem pomenu 28. oktobra je govoril tajnik JC lige prof. Oven, odvetnik dr. Razem, ki pa govoril o borbah Čehoslovakov za osvoboditev ter njih zavidanja vredno

Ferdo Tomazin

na zadnji poti

Litija, 28. oktobra. Ob najlepšem solnčnem vremenu so večeraj ob 15.30 prepejali zemске ostanke g. Ferda Tomazina k večernemu počitku na pokopališču v Smartno. Pogreb je pokazal, kako je vse prebivalstvo cenilo in spoštovalo tega moža poštenjaka, saj so prihletli ljudje od blizu in daleč, da se poslovijo od njega. Pred hišo žalosti so peči v Smartni, Litije in Ljubljani pol vodstvom nadučitelja Maksa Kovarčiča zapeli »Človek,

DNEVNE VESTI

— **Jadranski dan, dan slave naše vojne mornarice** in praznik Jadranske straže bo po vsej državi svečano praznovan. Ministrstvo vojne in mornarice je odredilo, da tudi letos na dan 31. oktobra zamenja dvorno stražo kraljeve garde naša mornarica. Vojnikom po prečitano posebno predavanje tega dne. Po vseh solah v državi bo mladina praznovala praznik našega morja. Izdane so že odredbe ministrstva prosvete, trgovine in industrije, kakor tudi kr. banske uprave v Ljubljani. Obširni odbor JS v Ljubljani in sekcija PJS za dravsko banovino sta razposlala na vse svoje edine posebno predavanje za omejeno proslavo. V solskem radiu bo od 29. t. m. posvečena prazniku morja. Petje, deklamacija in govor. Vodi ga tajnik PJS g. Viktor Pirnat. V nedeljo 31. t. m. ob 9.15 dopoldne bo prenašal naš radio predavanje »Praznik našega morja«.

— **Dom Jadranske straže na Sušaku.** Na »Jadranski dan« 31. oktobra ob 11. uri bo ban savske banovine g. dr. Viktor Ružič v Istarski ulici na Sušaku svečano vzdal temeljni kamen za dom JS, ki bo že prihodnje poletje služil našim mladinskim izletnikom na Jadran.

— **Jutri pridejo v promet poštne znamke balkanskega sporazuma.** Po znamkah Male antante je pripravilo pošto ministrstvo, ki posebne znamke balkanskega sporazuma, ki pridejo jutri v promet. Znamke so modre barve po 4 din in zelene po 3 din. Na zgornjem robu imajo napis »Entente balkanique«. Na spodnjem pa v francoski Entente balkanique. Znamka za 3 din predstavlja tako za običajno pisno za države balkanskega sporazuma, znamka za 4 din pa bo za pisemski promet z drugimi državami. Te znamke ostanejo v prometu 6 mesecev. Po 30. aprilu 1938. bodo vzete iz prometa, 1. julija 1938 pa izgrube veljavno.

KINO SLOGA
Premiera
veličastnega zgodovinskega velefilma
LORD NELSON
Nemški dialog! Rezervirajte si vstopnice!
Radi velike dolžine filma predstave ob delavnikih ob 16., 19. in 21.15 uri.

MATICA
Premiera!
Tarzan, živali in plemena v pustolovskem velefilmu
TARZAN ZMAGOVALEC
Jonny Weissmüller

UNION
Veličasten pevski film
SAN FRANCISCO
Jeanette MacDonald — Clark Gable
Grandiozno filmsko delo z najlepšimi pevskimi partijami iz Travlate in Fausta, ki obenem prikazuje potresno katastrofo San Franciscu v letu 1906.
Film v nemškem jeziku.

Predstave v Matici in Unionu ob 16. 19.15 in 21.15 uri.

— **Stanje naših kliringov v inozemstvu.** Po podatkih Narodne banke ob 15. do 22. t. m. so se znašale naše terjatve v starem kliringu napram Italiji za 0.34 na 40.23 milijonov lir, po novem kliringu so pa narasle za 3.29 na 32.78 milijonov lir. Aktivni saldo v kliringu z Nemčijo je se znižal za 2.11 na 15.49 milijonov nemških mark, do čim se je povečal v kliringu s Poljsko za 0.33 na 15.02 milijonov, s Turčijo za 0.22 na 8.26 milijonov in s Španijo za 0.30 na 2.73 milijonov peset. Naši dolgovi v kliringu so se znižali z Belgijo za 0.2 na 4.03 milijone belgov, ter povečali v kliringu z Bolgarijo za 24 na 34 tisoč din, z Madžarsko za 2.23 na 8.4 milijone din, z Rumunijo za 1.64 na 27.68 milijonov, s Francijo 0.33 na 6.95 milijonov frankov, s Češkoslovaško za 3.99 na 131.52 milijonov Kč in s Švicjo za 0.54 na 1.81 milijonov švicarskih frankov.

— **Zasebni nameščenci zahtevajo 8 urno delo.** V Zagrebu je bilo v tork zvečer zborovanje zasebnih nameščenecv, ki zahtevajo v resoluciji razširjenje pokojninskega zavarovanja na vsa država, 8 urno delo in svobodno volitve v Delavske zbornice. Delovni čas naj bi se skrajšal v trgovinah na 8 ur dnevno, v denarnih zavodih na 6 ur, v industrijskih podjetjih na 4 do 4 ur tedensko. Raven tega naj bi se s posebno naredbo zagotovile zasebnim nameščencem minimalne plače, ki bi zadostovale vsaj za skromno preživljanje.

— **Iz zveze šoferjev dravske banovine.** Pozdravljamo korak oblasti glede odredbe, da je vendar že enkrat počela delovati motorizirana cestna kontrola, ker imamo na ta način upanje, da se že vendar enkrat upelje red na naših cestah in to za vsakogar, ki uporablja javne ceste. Smo dač ob tega, da bi se z novo odredbo mogoče pojavile preostre kazni, pač pa prosimo merilajne oblasti, da opozori javnost na dolobče cestnopolijskega reda o prometu, ker smo imenja, da je večina tistih, ki uporabljajo javne ceste izvenjski motoriste in avtomobilisti popolnoma nepoučena v določbah cestnopolijskega reda o prometu. Glede na letake, razširjene po Ljubljani pod naslovom »Šoferska veseliča« javljamo, da Zveza šoferjev dravske banovine nima s prireditvijo te veselice nič skupnega. V pomerju mestne občine ljubljanske na cesti Ig-Ljubljana na odseku most čez Isco-Sola Barje vozijo vozniki, ki pripadajo z Iga napadni strani tako, da je nastal en sam tir za obe smeri vožnje in se s tem ognejo debelo nasuti cesti. Ker se dogaja, da vozniki sploh niso pri svoji vpregi, temveč se raje zadržujejo pomenkujejo o podražanju drv in drugi kupačiji in ne pazijo na promet oziroma se sploh nočejo na desno umakniti, prosimo merilajno oblast, da poskrbi na tej cesti za red v prometu ter s tem prepreči avtomobile nevarne, ZSDB.

— **Ameriški legionarji v Dubrovniku.** V tork je prispel v dubrovniško pristanišče parnik Saturnia na povratku v Ameriko. Na njem je iz med 277 potnikov večina ameriških legionarjev, ki so se udeležili v Evropi svetovne vojne. Mnogi so prišli v Evropo v uniformah iz z vseni odlikovanji. V Dubrovniku so se izkrcali in si ogledali mesto.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, južno vreme. Včeraj je deževalo namo na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 25, v Sarajevu 24, v Skoplju in Splitu 23, v Zagrebu 21, v Ljubljani 19.1, v Mariboru 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764, temperatura je znašala 12.8.

— **Avtomobil treščil v konja in voz.** Včeraj okrog 17. se je včeraj v Smarju peljal s konjem in vozom proti postaji mesar Ivan Zaveršek. Nasproti mu je pripeljal neki avtomobilist iz Hrvaške. Ker je vozil precej hitro in je motor povzročil precej hrupa, se je začel konj plašiti. Namesto, da bi avtomobilist voz ustavil, je peljal naprej. Konj je nenadno skočil pred avtomobil, ki je treščil vanj in v voz. Pri karambolu je bil konj tako poškodovan, da so ga morali ubiti, a tudi avtomobil je bil sprajda ves razbit. Kdo je kriv nesreče, bo dognala preiskava.

Jutri in v soboto ob 20. uri
Paula Wessely - „Žetev“
in »Straža na meji« George O'Brien
KINO MOSTE

— **Gonilne jermene krajevo.** S parne žage »Jugoslav« v Črnomlju so bili dne ukradeni trije gonilni jermeni, vredni okrog 3000 din. Orožniki so enega izmed tatov že prišli, vendar ta noče izdati tovarišev, ki so jermena najbrž kje prodali. Gonilni jermeni so bili tudi ukradeni na opokarni lvanu Svetla v Ljubčini. Ukradenih je bilo več gonilnih jermenov, vrednih nad 3500 din.

— **Tatvina cerkvenih predmetov zgodovinske vrednosti.** Ministrstvo za notranjo zadeve je brzojavno sporočilo ljubljanski policijski upravi o drznem vlovu v malo cerkvice samostana Sv. Save pri Hercegovnem, kjer so tatovi odnesli mnogo cerkvenih predmetov velike vrednosti. Ukradene predmete cenijo na en milijon dinarjev. Preiskava je pokazala, da je vlovna osujen nek Milan Sarič, rojen 1911 v Grmljanu, srez Ljubljane, za katerega se domneva, da je pobegnil v Slovenijo. Njegov osebni opis: 179 cm visok, po vsem obrazu ima mozoljčke. Lase ima temnorjave, je podolgovatega suha obraza, rjavih oči, usta ima velika, top nos in nosi temno obleko ter čepico. Sarič je bil že 1. 1931 obsojen pred okrožnim sodiščem v Dubrovniku na 20 let robije. Pred nakupom starihskih zgodovinskih cerkvenih predmetov svarimo vsa, ki se ukvarjajo z zbiranjem in prodajo starih umetnin. Nadalje se naprošajo vse oblasti, posebno obmejne carinske oblasti, da najstrože pazijo, da se stariški cerkveni predmeti ne iztolihoipajo v inozemstvo.

— **V Gorici (Tret) s avtom po Vipavski dolini.** k zaključnim romanskim svetošostim na Sveti gori. ob 6. do 9. in ob 13. do 15. novembra za 135 din. Prijave in navodila do 2. ozir. 9. novembra sprejema »Druževets«. Ljubljana Sv. Petra napis 17.

— **Vlom v Buču v Tuhijski dolini.** V ponedeljek in sicer okrog 6. zjutraj je bilo vvlomljeno v hišo posestnice Lucije Modrijanove v Buču pri Smartnem v Tuhijski dolini. Vlomili so v stanovanju iztaknili pol posteljo zaboja, v katerem so našli 1500 din v bankovnih nekaj kovanega denarja ter staro pistolo, ki so jo tudi vzeli s seboj. Kar je dognala preiskava, ki so jo uvedli orožniki na podlagi prijave okroščevanke, prihajata v poštev kot vlomilca dva neznanca mladeniča, ki sta se pripeljala v Smartno z avtomobusom in oprezala po bližnjih vaseh. Oba sta se v ponedeljek vrnila nazaj proti Ljubljani. Na dvorišču Modrijanove hiše so našli orožniki odise galoš, kakršne sta nosila oba neznanca.

— **Elektromotor so ukradli.** V noči na sredo je bil ukraden iz skednja posestnika Franceta Peternele v Sp. Zadobrovi pri D. M. v Polju komplet elektromotor za pogon mlatilnice, znamke »Bergman«, vreden 4700 din. Elektromotor je črno pleskan in je težak okrog 100 kg. Orožniki iz Vevč so ugotovili, da pripeta v poštev kot tatova dva neznanca, ki sta bila ponoči videna na vasi v Sp. Zadobrovi, vendar je zaenkrat še vprašanje, kam sta se tatova obrnila s težkim plenom.

— **Brat ustrelil brata.** V vasi Zasadbreg blizu Cakovca se je odigrala v tork težka rodbinska tragedija. Stjepan Martiur je ustrelil s samokresom svojega brata Franjo. Brata sta se prepirala, ker Stjepan nima otroka, Franjo ji je pa imel pet. Prepirala sta se zaradi očetove zapuščine.

— **Smrtna nesreča v splitski ladjedelnici.** V tork popoldne se je pripetila v splitski ladjedelnici težka nesreča. Zidarski pomočnik Srečko Jataša je popravljal streho delavnice, pa je počila pod njim plošča eternita, da je padel 7 m globoko. Počila mu je lobanja in kmalu po prevozu v bolnico je izdihnil.

— **Obravnava proti Milanu Radosavljeviču se nadaljuje.** Včeraj se je nadaljevala obravnava proti Milanu Radosavljeviču in tovarišem v zadevi poverb v Uduženju rezervnih oficirjev. Tudi včeraj so zasliševali priče, ki izpovedujejo obremenitve za obtožence. Ves čas je sedel v prvi klopi bivši komisar Uduženja Joksim Gajič, ki z velikim zanimanjem sledi razpravi. Obravnava se danes nadaljuje, in ni še znano kdaj bo zaključena.

Iz Ljubljane
— **Iz Svečanosti na vojaških grobovih v Vseh svetih.** Kakor vsako leto, pride tudi letos Zveza dobrovoljcev, Združenje vojnih invalidov, Združenje rezervnih oficirjev, Legija koroskih borcev in Zveza bojnikov na Vseh svetih dan popoldne na vojaških grobovih na pokopališču pri Sv. Križu v spomin padlim in umrlim bojnikom svetovne vojne spominsko svečanost. Začetek bo takoj po opravljenih molitvah na pokopališču pri Sv. Križu, to je nekako ob pol štirih popoldne. Spored: 1. Vojaška godba otvori svečanost z religioznim koralom. 2. Združeni pevski zbori zapoje žalostinko. 3. Govor bivšega vojnega kurata trnovskega župnika Janka Cegnarja. 4. Bivši vojni kurati odmolijo cerkvene molitve. 5. Castna salva vojaške čete. 6. Združeni pevski zbori zapoje žalostinko. 7. Vojaška godba zaključiti svečanost. Zastopniki vojaških in civilnih oblasti, sol, društva, pevci in godba se zbera okrog spomenika judenburških žrtv, ostalo občinstvo okrog grobov. Po-

stavljani bodo tudi svojniki. V tork. dne 2. novembra t. l. bo v franciškem cerkvi od bivših vojnih kuratov obhajanje ob 9.30. Zastopniki vojaških in civilnih oblasti, sol, društva, pevci in godba se zbera okrog spomenika judenburških žrtv, ostalo občinstvo okrog grobov.

— **Iz Proslave Jadranskega dne.** Občinstvo ponovno opozarjamo na proslavo Jadranskega dne, ki jo priredita krajevna odbora Ljubljana in Ljubljana-železnica v soboto ob 20. v dvorani Sloge, v poslojpu direktorije državnih železnic. Vstopnina se ne bo pobirala, čeprav so pripravili pridelitlji za proslavo Jadranskega dne zamim in prijeten družabni večer. V svezi s proslavo Jadranskega dne opozarjamo tudi na naš članek na 4. strani.

— **Iz Na pokopališču Sv. Križu vozi avtomobus od 20. oktobra do 5. novembra vsak dan od 8. ure zjutraj do 18. zvečer.** Odhod vsake pol ure s Krekovega trga.

— **Iz Zanimivosti Pariza** je naslov 5. letošnjemu predavanju esperantskega kluba. Predaval bo g. Deziderij Mizerit, svoja izvajanja pa ponazoril z lepimi skloptičnimi slikami. Predavanje bo danes, v četrtek, ob 20. v prostorih Kluba esperantistov, Cankarjevo nabrežje 7. Vabljeni vsi esperantisti in po njih vpeljani gostje.

— **Iz Moderne pletenine, Karničnik, Nebotičnik.**

— **Koncert Mozartovega godalnega kvarteta iz Salzburga v Ljubljani.** Kakor že javljeno, bo koncertiral jutri v petek ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani Mozartov godalni kvartet, ki ga tvorijo 4 mladi, izredno nadarjeni glasbeniki in sicer Holmann (I. violina), Schrükenadel (II. violina), Stumvoll (viola) in Grunsky (celo). Vsi 4 so izšli iz Salzburške šole ter sedaj že 7. leto koncertirajo po srednji Evropi. Povodom svojega koncerta so dobili n. pr. na Dunaju naslednjo oceno, iz katere posnemamo naslednje stavke: »Izredno posrečen komorni večer. Izvstven Salzburški kvartet, skupna igra, blagovročnost in topla občutenost, vse to je zapustilo izredni vtis. V tem kvartetu je še velika bodočnost naše reproductivne glasbe.« Dalje pravi: »izrazita kultura igre, najbolj izstopa toplot ton in njegova čistota ter resnično virtuozna tehnika.« Izvajali bodo Mozartov Lovski kvartet, Beethovenov e-mol kvartet in poslednji Schubertov kvartet v d-molu. Predprolaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— **Večerni trgovski tečaj.** Sprejme se še nekaj slušateljev. Christofov učni zavod, Ljubljana. Domobranska 15.

— **Iz Slavnih čelist Enrieo Mainardi, ki koncertira v Ljubljani dne 3. novembra.** to je v sredo po praznikih v veliki Filharmonični dvorani izvaja naslednje točke: 1) Haydn: Sonata v c-duru za čelo in klavir. 2) Bach: Suita v d-molu za čelo in klavir. Po odmoru 3) speve skladatelja Bizetizija in krajše skladbe: Rahmaninov Preludij v g-duru, Debussy: Arieta, Albeniz: Mala Buena in Sarasate: Zapetado, vse za čelo in klavir. Mainardi ima sijajne ocene, živi s amom s koncerti in prepušča vsako leto velike dele aveta. Opozarjamo na njegov edini koncert v Ljubljani. Predprolaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— **Iz Mrakova himnična drama »Lincoln«**, ki je bila pri premieri sprejeta z velikim navdušenjem se ponovi v sentjakoskem gledališču v soboto, 30. t. m. in v nedeljo 31. t. m. ob 20.15. uri. Ker je po vseplošni sodbi to delo in njega izvedba izreden kulturno gledališki dogodek, si ga bo ogledala gotovo vsa kulturna Ljubljana.

— **Iz Leo Benič izročeni sodišču.** Kakor smo že poročali, je policija prišla nevarnega tatu kolekov. 20-letnega bivšega trgovskega potnika Lea Beniča iz okolice Crikvenice. Benič je sprva tajil tatvine kolekov, a se je moral udati, kajti pri njem so našli 95 kolekov v vrednosti nad 2000 din. Med zaslišanjem je priznal, da je ukradel koleke v štirih trafikah, v eni tudi za 140 din »ostnih znamk. Benič je imel pri sebi tudi nekaj čez 500 din v gotovini, znak, da je nekaj ukradenih kolekov že prodal. Povedal je, da je prodajal ukradene koleke dalmatinskim krošnjarjem, seveda veliko pod vrednostjo, to so jih pa spet razpečavali naprej. Ukradene koleke je Benič, v kolikor jih ni mogel vnovčiti pri krošnjarjih, pošiljal tudi v Zagreb. Nevarnega mladega grešnika je policija včeraj izročila sodišču.

— **Iz Tatovi na delu.** Iz šentjakobske knjižnice na Kongresnem trgu je nekdo odnesel vse doslej izšle zvezke »Slovenske biografске leksikon«, vredne 700 din. — Iz Poljšakove gostilne na Smartinski cesti je nekdo ukradel Rudolfa Lebu svetlozelen

Dober nasvet ... zdravila Chlorodont ... zdravila Chlorodont in Chlorodont ... zobne izgedali v nekaj dneh bleščati bel, boste videli, da ste sledili mojemu nasvetu. Kljub veliki čistosti Chlorodont ne načinja dragocene zobne stiskane, ker je čistino jedro te zobne paste mehkejša kot ostale stiskane. Poskusite prepričati.

Chlorodont

jeonski plašč, vreden 700 din. — V stanovanje dr. Rafaela Justina na Frankopanski cesti 18, se je splazil najbrž kak brezposelnik in mu odnesel 600 din vreden suknjač in telovnik. — V noči na tork je bilo ukradeno hlapcu Dominiku Miheliču iz stanovanja na Cesti v Mestni log 53 več perila ter nekaj obleke v vrednosti 300 din. — Dalje je nekdo odpeljal Josipu Jočemu 500 din vreden voziček in sicer z Vodnikovega trga. Ročni voziček, vreden okrog 600 din je bil včeraj ukraden tudi posestniku Josipu Cergolju iz Dravelj, stavniku Robertu Smielovskemu na Opekarski cesti pa je nekdo brezposelnik delavec ukradel kar dve cizi ter nekaj železja, ki so ga pozneje izsledili pri nekem trgovcu z železnino.

— **Iz Mariborske Wögrerjeve hrenovke** dnevno sveže dobite v delikatesi Jane, Zidovska.

— **Iz Planinci-smučarji!** Drevi ob 19.30 bo smuška telovadba v telovadnici II. drž realne gimnazije na Poljanski cesti (vhod iz Ciril-Metodove ulice). Prijave še spre-

joma pisarna SPD, Ahkuzandrovca, omila 4/I, točajniki pa se morajo prijaviti tudi direktno v telovadnico. Vsek naj prinese s seboj telovadnice čevlje.

— **Iz Dva poškodovana.** Davi se je pripetila na Resljevih cesti, tik zrnjskega mostu huda nesreča. Elektromonter mostne elektrarne Vinko Skok, stanujoč v Prekmurski ulici 1, se je peljal okrog 6 s kolesova po opravkih. Ko je privozil na Resljevo cesto, se je hotel umakniti vozu, naenkrat pa mu je na mokrem tlaku spodrsnilo prednje kolo, da je izgubil ravnotežje in treščil na tla. Zlomil si je levo nogo. Ljudje so o nesreči takoj obvestili reševalno postajo in so Skoka z rešilnim avtomobilom prepeljali v bolnico. Suroči pa so pripeljali na kirurški oddelk steklarskega pomočnika Stanka Hočevarja, uslužbenega pri Kollmanovi trdnici na Mestnem trgu. Hočevar je včeraj v Hrovatovi tovarni v Mostah vstavil stekla v okna drugega nadstropja. Med delom pa je nenadoma omahnil in padel. Nesrečno je dobil hude poškodbe.

Same laži in klevete

Kako zavija »Slovenec« resnico in obrekuje tiste, ki nočejo trobiti v njegov rog

Ljubljana, 28. oktobra.
Laži manj vajenemu listu bi se ne posrečilo nanizati v tako kratki beležki tako velikega kupa laži, kakor jih je današnji »Slovenec« v svojem člančiču pod naslovom »Okrog kraljevega spomenika«. Prva gorostasna laž je, da »Slovenec« ni zanesel v delo za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju mučeniku politike. V dokaz te laži omenjamo samo članek, ki ga je priobčil »Slovenec« po predzadnji seji širšega odbora za postavitev spomenika dne 2. oktobra pod naslovom »Liberalci se boje za vrt svoje kaznice«. To je bila prva delitev v dva tabora tistih, ki so se lotili tega plemenitega dela. Naša javnost je predobro poučena o zadevi kazinskega vrta in ve, da je Društvo Kazina takoj in rade volje odstopilo ta prostor brezplačno odboru za postavitev spomenika. To so morali odkrito priznati in izreči tudi svoje priznanje baš tisti gospodje, ki bi radi zdaj dokazali, da se suče vprašanje kraljevega spomenika okrog lastništva kazinskega vrta, ne pa okrog načelnega vprašanja, namreč spomenika samega v zvezi s Plečnikovimi propilejami. Vse kaže, da bo treba nastopiti sodno pot, da bodo prizadeti dokazali klevetnikom, da so nastopili proti nedostojnemu in neprimernemu prostoru za kraljev spomenik in proti nemogoči združitvi kraljevega lika s Plečnikovimi propilejami iz čistih, poštenih in plemenitih nagibov. V naših zastrupljenih političnih razmerah res ni mogoče drugače postopati, če si hoče človek priboriti pravico do poštenega imena. Nič se ne nikoli dotaknil Plečnikovih propilej kot takih in nihče ni trdil, da bi Ljubljana ne postala z njimi in zaradi njih svetovna znamenitost, pač je pa nastal razumljiv in utemeljen odpor proti temu, da bi bil lik našega velikega kralja v teh propilejah potisnjen tako daleč v ozadje, da bi sploh ne prihajal do veljave.

Kar se tiče bodočega Južnega trga, ki bo tako impozanten, je gospod senator Hribar sam prvotno priznal, da bi ga dobila Ljubljana v najboljšem primeru čez deset let. Izjavil je opetovano, da bo zavarovalnica »Croatia« takoj začela zidati ob bodočem trgu veliko palačo, čim bo Plečnikov načrt sprejet. Zadnjič smo pa slišali na seji širšega odbora iz povsem verodostojnih ust, da Croatia sploh ne misli na zidavo palače. To je torej druga gorostasna »Slovenčeva« laž. Na nečuvno izzivanja gospodov okrog »Slovenca«, ki pravijo, da so JNSarji zanesli okosrčnost in omejeno strankarstvo, ker so znani, da se ne ustrojajo s svojim postopanjem osramotiti niti najlepših in najsvetejših narodnih svetinj, samo če to kaže njihovi politiki,

na to nesramnost brez primere bo treba odgovoriti tako, kakor se spodobi za take zaplotnike in brezvestne klevetnike, ki mečejo blato na vsakega, kdor si upa misliti drugače, kakor mislijo oni. O gležnjih senatorja Hribarja in drugih »uglednih osebnostih«, pa zaenkrat ne bomo govorili, ker se vedno ne verjamemo, da bo šla gospoda iz Kopitarjeve ulice tako daleč v svoji politični zagrizenosti, da bo prevzela odgovornost za javno sramoto, ki se je jela razvijati in se utede razviti iz te, poštenega človeka nedostojne gonje proti tistim ljudem, katerim gre samo za to, da dobi Ljubljana res dostojen spomenik kralju mučeniku.

»Slovenec« si drzne očitati nam laž, ko smo včeraj ugotovili, da je glasoval inž. Bevc na zadnji seji širšega odbora proti temu, da bi bil kraljev spomenik v Plečnikovih propilejah, ker je glasoval tudi na seji ožjega odbora proti inž. Bevcu ni nikoli poročal v prilog Plečnikovim propilejam, kar bo lahko sam na pristojnem mestu dokazal. »Slovenec« je v svoji preizkušeni praksi zavijanja nalašč našo včerajšnjo ugotovitev, da je ostal inž. Bevc dosleden in znančen, ko je glasoval na seji širšega odbora tako, kakor je glasoval na seji ožjega odbora. »Slovenec« naj kar pogleda v zapisnik, pa se bo prepričal, kdo se je debelo zlagal. Na »Slovenčev« močno elektrčno obličnico smo pa sili radevedni in komaj čakamo, kdaj bo začela na njegovem resnicoljubnem nebu ter posvetila v oblake »značajnim« možem, zbranim v njegovem taboru.

Radioprogram

Petek, 29. oktobra
11: Solška ura: Naši predniki v borbi za Jadran (g. Viktor Pirnat). — 12: Slovenska glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vurliške orgle (plošče). — 14: Vreme, borza. — 15: Zenska ura: Kako so naši dadje polmovalni občestvo s svetniki (ga Ivanka Hlevalnik). — 16.20: Glasbene slike (plošče). — 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Kacijanerjeva vojna — ob priliki 400letnice (dr. Fardo Šišić, prof.). Zgb. — 19.50: 29. oktober 1918 (prejava g. prof. Silvo Kranjec). — 20: Rezervirano za prenos. — 21.15: Koncert pevskega zbora »Cankarc«. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prežlica, izjave beseda Din 1, davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

Prilika
ugodnega nakupa trenčkotov, hubertusov, obleke, perila itd.
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

KLISEJE
JUGOSLAVIKA
VIZITANA 423

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gospodarska cesta 12.

NAJBOLJŠA NAMOČENA POLENOVKA
pri I. Buzzolini, Lingarjeva ul. za Skofijo. 2490

SLUŽBE
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZASTOPNIKE
samoprodajalec za vse večje industrijske kraje, za mali donosen in lahko prodajni predmet, sprejme Zadruga »Progres« v Beogradu, Sindžičeva 3. Za skladišče potrebno 500 do 4000 din, po velikosti kraja. 2449

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

BUKOVE ODPADKE
500 kg za 100 din prodaja trdnika »KURIVO«, Tyrševa cesta 31. Oglejte si jih. 2491

CIMEAN

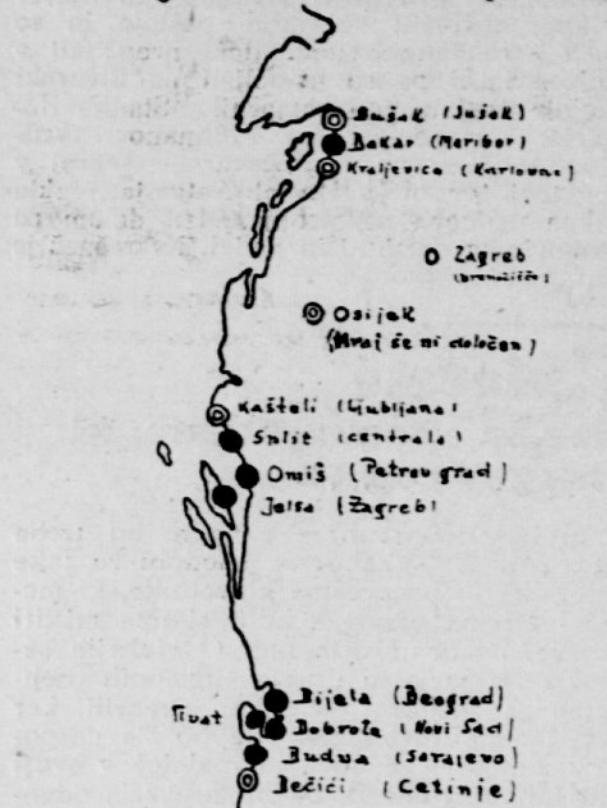
Za one gospode, ki se brijejo vsak dan priporočamo CIMEAN brivsko kremo. Rezilo bo gladko teklo in koža bo suha brez masljev.

Domovi Jadranske straže ob Jadranu

Osem domov JS je že zgrajenih, pet bo pa zgrajenih v bližnji bodočnosti

Ljubljana, 28. oktobra. Poleg idejne nacionalne vzgoje in preorientacije miselnosti v pomorskem smislu po sveča JS predvsem svoji mladini, podmladku Jadranske straže, pozornost tudi v socialnem in zdravstvenem oziru. Skrb organizacije temelji na tem, da bi mladina, ki toliko čuje in čuti o jugoslovenskem morju in v šiki občuduje lepote našega Jadrana, v osebnem stiku z njim prav spoznala njegove krasote in vrednote; da bi se ob krajšem ali daljšem bivanju tam doli razvedrila in navdušila; da bi se na duhu in telesu okrepila. Duševno močna in telesno jaka bi doraščajoča mladina bila najboljša jamstvo, da bo nastopajoči rod primorsko Jugoslavijo preobrazil v pomorsko.

Domovi Jadranske straže ob Jadranu.

• že zgrajeni
• v gradnji ali v projektu

Zato so v teku let zrasli ob našem Jadranu novi mejniki, svetilniki naše lepše bodočnosti, domovi Jadranske straže.

Organizacijsko je razdeljena JS na 19 oblastnih odborov. Slovenija ima dva oblastna odbora: Ljubljano in Maribor. In večina teh odborov je skrbno zbiral sredstva, da si čimprej zgradi lastno streho ob morju. Ni pa svoje mladine v tem času zamenjala. Posiljala jo je vneto na nekajdnevne izlete lja doli in v obmorska mladinska letovišča raznih društev na letovanje. Iz naših krajev romajo leto za letom tisoči naše mladine na Jadran.

Priložena skica kaže položaj domov JS ob našem morju. V oklepaju je naveden obli. odbor JS, lastnik doma. Osem domov že stoji, nekateri obratujejo že več let. V zadnjem je doslej le v Zagrebu pranočišče JS. V naratu so še prepotrebna tranzitna pranočišča v Beogradu, Sarajevu, Sibeniku, Dubrovniku in Kotoru. V obstoječih domovih JS je v letu 1936 letovalo 6550 članov in članice PJS, ki so prebili ob Jadranu skupno 50.798 dni. Za letošni podatki se niso zbrali, bodo pa lauske gotovo še presegli. Če pa upoštevamo dejstvo, da so v pomnikarstvu lastnih domov mnogi odbori pošiljali svojo mladino tudi v druge domove ob morju, lahko trdimo, da je samo letujočega članstva PJS bilo zadnje leto na Jadranu okoli 10.000. Še mnogo večje številko pa bi izkazala statistika mladine, ki vsako leto hiti na Jadran le v nekajdnevni izletih. Glavni del izdatkov za letovanje in izlete gre iz sredstev Jadranske straže.

Osem domov torej že stoji, pet se jih bo dvignilo v bližnji bodočnosti.

Na jadranski danci 31. oktobra bo ban savske banovine g. dr. Viktor Ružič slovesno vzdal temeljni kamen za dom JS na Sušaku. Dela so pričela že v letošnjem poletju. Naslednje leto pa bo dom že služil svojemu namenu. Bo predvsem tranzitno prenočišče za mladinske izletnike iz zaledja. Stavbišče je podarila sušaka občina.

V slikovitem bakarskem zalivu stoji zunanji mesta pomorski dom mariborskega obl. odbora JS. Slovenski podmladniki se v njem vse svoje počitnice. Čez leto je dom internat za gojenje tamošnje pomorske akademije. Onstran Kraljevice med makijo in borovci si je karlovski obl. odbor JS letos kupil svet in bo spomladaj pričel graditi svoj dom.

Osijek ima zbrana sredstva, le kraja še ni izbral, kamor bo potavil svoj dom. Prihodnje leto bo odločilno.

V bližini Splita, v divnih Kaštelih, ki imajo še veliko bodočnosti, je ljubljanski oblastni odbor JS kupil nad 7000 kvdr. m sveta tik ob morju. Zgradil bo tam velik, moderen in vsem sodobnim zahtevam odgovarjajoč dom. Doslej je pošiljal svojo mladino po raznih domovih v Gornjem Jadranu.

Split, srce našega Primorja in sedež Jadranske straže, se postavi z mogočnim modernim domom, tranzitnim prenočiščem. V njem je tudi naš edini pomorski muzej. Sedaj dom zopet dozidavajo. Na tisoče mladine pronoči vse leto v njem.

Bogato mesto Petrov grad, prej Veliki Bečkerek, si je pred štirimi leti zgradil poseben nov krasen dom zunaj romantičnega Omiša.

Na otoku Hvaru v prijetnem zalivu svoj staza Jelse ima zagrebški obl. odbor JS svoj prostorni in udoben dom. Za 250 oseb ima prostora. Za mladino in za odraslo članstvo JS. V Zagrebu samem v tranzitnem prenočišču je 71 postelj.

Skavtska razstava na velesejmu

Kaj vse je razstavil Zmajev steg na velesejmu v proslavo svoje 15 letnice

Ljubljana, 28. oktobra. V nedeljo so na našem velesejmu spet zaplapolale trobojke. Zmajev steg, ena prvih in tudi tehnično najboljših skavtskih edinic pri nas, proslavlja namreč 15-letnico svojega obstoja in v zvezi s tem je steg priredil na velesejmu jubilejno razstavo, ki nam nudi zanimiv pogled v ustroj in delo organizacije, v življenje in stegu in na taboru ter sploh v vse življenje in bitje naših skavtov, a pokaže nam tudi nazorno pot, ki jo mora napraviti član, da se iz volčiča razvije v zrelega rovara.

Razstava je razdeljena v paviljona M in N sredi velesejma. Res potrdili so se naši skavti, saj nam pokažejo v pestri razporejenosti toliko zanimivega in preglednega, da se mora vsakdo, pa tudi oni, ki je doslej stal ob strani in je nekako s skeptično motrilo razvoj skavtizma pri nas, navdušiti za ta pokret, ki ima vedno več prijateljev in članstva, kar je tudi razumljivo, saj je njih geslo: »Skavtizem kliče in družijo mladino vsega sveta!«

V paviljonu M vidimo najprej razstavo volčičev od 7. do 11. leta. Razstava nam pokaže, kaj vse mora deveti in znati volčič, predno se razvije do izvidnika. Njegovo geslo je: »Volčič je vdan staremu volku.« Volčiči imajo za vzor znamenito Kiplingovo delo »Mavgli, življenje dečka, ki se je preživljal v džungli in se vseh nevarnostih junaka prebijal skozi življenje. Preidemo na razstavo izvidnikov od 11. do 18. leta. Mična slika Nj. Vel. kralja Petra II. v skavtskem dresu, delo Mitje Svigla, krasi njih oddelek, ki je poleg zbrane drugega gradiva opremljen tudi z 10 skavtskimi zakoni, od katerih je eden glavnih in velja za slehernega skavta: »Bodi pripravljen!«

Zanimiv je tudi pregled, kako se je iz posameznih edinic razvijala vsa organizacija od stega, župe in saveza. Zmajev steg je pa razobesil tudi svoj trobojni prapor: sv. Jurija na belcu, ki je premagal zmaja. Razstavljena je vsa oprema, ki jo potrebuje skavt od pet do temena. Tudi taboriski kotel ne manjka, a številne slike nam ka-

Načrt bogata na domovih JS je divna Boka Kotorska. Tivati, središče naše vojne mornarice, poseduje tudi najstarejši, kulturni dom JS.

Onstran blizu ožine »veriger« v Bijeli so se ugnedili beograjski jadranski stražarji. Njihova posest je velikanca: 47.000 kvadratnih metrov. Akademski sekcija beograjske JS ima še posebej vsako leto letovišče v Supetru na otoku Braču.

Nedaleč od Kotora v staroslavnem kape-tanskem mestecu Dobroti se na ozkem rtiču razgleduje po zalivu in obrobajočih ga planinskih vrhovih dom novosadske JS.

Na bivši črnogorski obali so se v čarobni Budvi naselili jadranski stražarji iz Sarajeva, v bližnjih Bečićih pa si bodo Čedinci postavili svoj jadranski dom.

Z naporu in žrtvami vsa članstva rasto ti domovi, te duhovne trdnjave ob našem morju. Centrala JS v Splitu, izvršni odbor, je svoje oblastne odbore bogato podpiral in jim omogočal dovršitev plemenitih načrtov. Doslej je v ta namen izdal okoli dva in pol milijona dinarjev. Ko pa bo vse zgrajeno, kar je sedaj v toku in za kar so sredstva že zagotovljena, bodo znašale celokupne investicije za zgraditev domov in tranzitnih prenočišč okoli 8.500.000 din.

Ta impozantna vsota je najzgovornejši dokaz, koliko Jadranska straža doprinese za svojo organizirano mladino, za svoj podmladek.

Kdo bi stal tu ob strani?!

V. P.

stove in brvi, palice jim služijo tudi v primeru nesreč za napravo nosilnice. Še cela vrsta zanimivih stvari je: topografija, orientacija po soncu in po zvezdah, s pomočjo ure in kompasa, spoznavanje prirode, dreva, rastlin in živali ter dijačine — vse mora poznati mladi skavt. Uči se Morsejeve signale, signaliziranja z rogom in semaforom. Zares, pri skavtih se nauči mnogo praktičnega za življenje. Pa tudi za duhovno izobrazbo skrb skavti, saj imajo svoj lastno knjižnico z bogato literaturo, izdajajo tudi svoje glasilo in dobivajo zanj

v zameno tudi vse svetovne skavtske revije in liste.

V drugem paviljonu je društvena soba iz skavtskega doma, odkoder so prenesli svojo opravilo na razstavo. Razstavljena so tam tudi dela naših fantov, doma zgrajeni kajaki in čolni, doma napravljeni klobuki, irhovke, plašči in drugo. V paviljonu vidimo še slike s svetovnih jamborejev in udeležbo naših skavtov na njih. Obesjen je tam tudi krasen svilen prapor, ki so ga kitajski skavti lani na jamboreju na Holandskem poklonili našim skavtom.

Kitajski Lenin proti Japoncem

General Mao Tse-tung, nekoč najhujši Čangkajškov sovražnik, se bori zdaj na njegovi strani

»Tajna pogodba Moskva-Nankin! Tajna pogodba Moskva-Nankin! Tako so v januarju 1936 kritični raznašali posebne izjave »Mandchurian Daily News«. Let je takrat trdil, da je bila pogodba med Rusijo in Kitajsko podpisana že v septembru 1935 in da je obsegala naslednje tajne določbe: Moskva ustavi svojo sovjetsko propagando, Nankin pa pristane zato na prodiranje kitajskih komunistov v severne kitajske pokrajine. Ko izbruhne vojna med Kitajsko in Japonci, navale kitajski komunisti na Mandžurijo. Toda šele nedavno je bila sklenitev pogodbe med Moskvo in Nankinom objavljena tudi uradno. Osebnost rdečega generala Mao-Tsetunga je bila krivda, da se je ta stvar tako dolgo zavlekla. Maršal Čangkajšek je namreč zahteval odstranitev tega generala iz kitajske politike, Moskva ga pa ni hotela žrtvovati.

Nagrada za generalovo glavo

Pod pritiskom prodirajočih Japoncev se je kitajska vlada slehniče udala. Čangkajšek je določil kot nagrado za glavo »rdečega« generala 250.000 srebrnih dolarjev. Šes let so poskušale vladne čete ujeti »kitajskega Lenina«, zdaj se pa bore ti nasprotniki rami proti Japoncem. To je eden najvažnejših uspehov pogodbe med Moskvo in Nankinom. Mao-Tsetung je star zdaj 43 let. Njegov oče je bil knez. Sin je študiral na univerzi v Pekingu in poročil se je s hčerko svojega profesorja. Mnogi njegovi šolski tovariši so se odločili za državno službo. Mao-Tsetung se je pa vrnil v svojo domovino Senci v redko naseljeno pokrajino, čisto prizadeto po lakoti in poplavih, da bi deloval tam kot reformator.

Upor »okostnjakov«

Mladi študent z revolucionarnimi ideali je postal kmalu nasprotnik korumpiranih provincialnih uradov, ki so bili pripravi uboge kmetje z oduševljenimi davki ob zadnje ostanke zemlje. Tako je prišlo slednje do upora do kosti sestradanih kmetov, ki so navali na palačo v Yenanfu in proglasili svojega vodjo Mao-Tsetunga za guvernerja. Eden prvih ukrepov teh revolucionarjev je bila razdelitev veleposestev in poskus, da bi se kmeti osvobodili siromašnim kmetom vsaj skromno preživljanje. Novi guverner je bil vzor ekornosti. Sam je obdelaval svojo zemljo. Obračil se je kakor drugi kmetje in hranil se je večinoma s kruhom in papirko, kar je na Kitajskem glavna jed siromakov.

Sovjetski sli

Nekoč so prišli v Senci odposlanci sovjetske Rusije. Novemu guvernerju so dejali: Ti si komunist. Mao-Tsetung se pa ni mnogo zmenil za to, pod kakšno firmo nastopa njegova vlada. Moč skoraj ni imel pojma o marksističnih in Leninovih teorijah. Ker so mu pa tuji obljubili pomoč in podporo, ni ugovarjal in tako so mu prinesli slike svojih pravkov ter stisnili v roke rdeči prapor. Potem so pa proglasili, da je nastala v Senci sovjetska republika. V resnici je pa Mao obnovil samo stari gospodarski red očetov s tem, da je svojim rojakom razdelil veleposestva. Zato so ga po vsem svetu proglasili za kitajskega Lenina.

Ko je Čangkajšek leta 1927 prekinil stike s Kijem in začel svojo protikomunistično kampanjo, je moral Mao-Tsetung trpeti zaradi naukov, ki jih sploh ni označeval, niti priznaval. Nankinške čete so poskušale obkoliti Senci in res se je železni obroč vedno bolj krčil okrog »rdečega ozemlja«, toda Mao-Tsetungovi vojski se je vendar posrečilo ulti. Kmetje so zapustili svojo zemljo in postali so vojaki, ki so štiri leta ropali po širni kitajski zemlji.

Pomirjenje s Čangkajškom

Zgodovina vojske bivšega študenta Mao-Tsetunga zasluži, da jo primerjamo s kla-

sičnim opisom pohoda Grkov skozi Malo Azijo. Trije glavni deli armade, ločeni drug od drugega, ki so se pa mogli pozneje sporezovati s pomočjo radijskih postaj, pripeljanih iz Sovjetske Rusije, so hodili peš iz pokrajine v pokrajino in prehodili več tisoč kilometrov. Udrli so v Kansu, bili poginani v Sečuan, se odločili na Jantse za nesrečno bitko, bili razkropljeni na vse strani in se zopet združili po manjših skupinah. V pohodu skozi sečuanška mečvirja je izgubil Mao-Tsetung polovico svojih ljudi. Zopet je krenil v Senci, toda tam so bili že drugi naseljenci. Vnele so se nove bitke, dokler niso posegli vmes Japonci in napravili reda tako, kakor znajo oni. Po poti, dolgi, kakor pot od Pariza do Urala, se je Mao-Tsetung vrnil zopet tja, kamor je bil krenil na svoj bojni pohod. Kmetje vse Kitajske so se ga bali in ga obenem častili. Zdalj bo pa ob strani svojega starega sovražnika generala Yen Si zopet prodiral proti Japoncem. Njegovo pomirjenje z Nankinom privede v tabor centralne vlade več milijonov Kitajcev, ki so videli doslej v Čangkajšku svojega najhujšega sovražnika.

Premikanje ledene gore

Ledena gora, na kateri so se utaborili štirje ruski polarni raziskovalci, se premika po krožni poti okrog severnega tečaja. Led sam se pomika proti jugu dokaj hitro, veter ga na zanaša proti vzhodu ali zapadu. Odkar je na ledeni gori stanica Severni tečaj, se premakne led povprečno za 3,8 km v enem dnevu. Čim bolj se bliža ledena gora južnim širinam, tem hitreje se premika. Tako se je premaknila v prvem mesecu za 135 km, v drugem za 76, v tretjem za 107, v četrtem za 152.

Pa tudi led okrog severnega tečaja ni tak, kakor so polarni raziskovalci prvotno mislili. Mislijo so namreč, da je tako hrapav in razpokan, da bi se letalo ne moglo ustiniti nani. Ko je Peary sporečil da je dosegel severni tečaj in da je prehodil v zadnjih petih etapah 255 km, so dvakrat nekateri dokazali, da ni mogel doseči tečaja v tako kratkem času, kajti na dozdnevno hranavem in razpadnem ledu bi ne mogel tako hitro hoditi. Zaviščni so celo izračunali, da Peary ni dosegel tečaja temveč da je ostal 160 km od njega. Zato, ko so sporečila letala Vodopjanova, Molokova, Aleksejeva in Mazurka v neposredni bližini severnega tečaja na ledeno goro, se je na izkazalo, da je okrog severnega tečaja mnogo gladkega ledu.

Velike težave povzročajo Pananinovi skupini voda na ledeni gori. To je v arktičnih krajih močno razširjen pojav. Na velikih, zelo starih ledenih gorah se nabira voda v celih jezerih globokih do 1 m. Tako se lahko znanstvene ekspedicije preskrbe s pitno vodo. Voda na ledenih gorah je namreč sladka, ker se med zmrzovanjem sol z mrazom odstrani in led postane slaček. Zanimiva je vsoda nekaterih mlak na ledenih gorah. Voda iz njih pronicata čisto skozi razpoke v ledu pod ledeno goro, kjer pride v stik z morsko vodo, ki je njena toplota pod ničlo (morska voda zmrzuje pri 2° pod ničlo), tam zamrzne in tako nastane pod ledeno goro plast mladega ledu.

V PLANINSKEM HOTELU

— 2500 m visoko pravijo, da je zrak že redkejši. Rad bi vedel, če imajo tu tudi pivo redkejšo.

V RESTAVRACIJI

Natakar staremu raztresenemu profesorju: Salate vam ne bom računal, gospod profesor, ker ste nam pojedli z mize vse nagelčke.

PRI VOJAKIH

Kapitan: Zakaj je važno, da vojak med napadom ne izgubi glave?

Rekrut: Ker bi potem ne imel kam natkniti čelade.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Tiste noči so divjale v »glavnem stanu« orgije, ki jih ni mogoče opisati. Bourjal je dobil mnogo daril, večinoma seveda krivega izvora. Ali je treba to priznati?... Mar mu niso baš ta darila napravila največjega veselja? Toda ta čas, ko je junško prazni vrče kitajskih opojnih pijač, se je jela oglašati v njegovih razvnetih možganih častihlepnost.

— Končno, zakaj pa ne? — je pomislil — Visoki gospodje se nočejo vmešavati v to kašo in v tem je baš izvor vsega zla. Jaz, ki ne pomenim nič, pa tudi ne nalagam nikomur nobene obveznosti.

In Bourjal se je že videl v duhu, kako ga je usoda sama določila, da napravi red v tej splošni zmedbi. Bourjal je orodje Previdnosti, Bourjal iz rue de Panoyaux na čelu dva tisoč mož broječe roparske tolpe, pobijajoče druge kitajske tolpe, dopolnjujoče svoje vrste z begunci in premaganeci namenjenimi proti severu. Bourjal je v duhu že videl, kako naskakuje Peking, kako dikтира po

zmagi mir, potem ko je pregnal Sovjete in kako ga sprejema v Elizabetjski palači prvi dostojanstvenik francoske republike.

— Gospod prezident, potlanjam vam v dar Kitajsko!

In kot dobro vzgojen mož bo moral prezident odgovoriti:

— Hvala ti, dragi Bourjal, zdaj vidim, da si res fant od fare.

Toda v zamagljenih Bourjalovih možganih se je vendarle oglašal odgovor:

— Grunska strela, kaj pa moj nadporočnik?

Toda Bourjal se je tolažil, da Stahi ne preti nobena nevarnost. Njegova naloga je bila pripeljati jo nazaj potem, ko bi jo bil obvestil o nepričakovani sreči, ki je bila zadela grofa. Sicer pa drži povelje samo, dokler ga more človek izpolniti. In mar ni Bourjal ujetnik svoje armade?

Skratka, ker ni šlo drugače, je ostal Bourjal med kitajskimi vojaki. Njegova prva skrb je bila organizirati si glavni štab in v duhu je blagoslovil delo misijonarjev, da so mu preskrbeli dva tolačca. Ta dva sta postala njegova pobočnika. Potem se je pa lotil naloge vcepiti svoji vojski disciplino, brez katere ni dobre vojske.

Delil je po potrebi na noge svojih vojakov bodisi zaplenjene čevlje ali pa udarce z bambusovo palico. Obenem se je pa takoj lotil druge naloge: naučiti vojake, kako se ravna s puško in bajoneto. Pri njegovi metodi je šlo to zelo hitro.

In da bi izpopolnil svojo teorijo s prakso, obe-

nem pa ohranil zaupanje kitajskih vojakov, je sklenil Bourjal izvajevati z njimi nove zmage.

Toda za bitko sta potrebna vsaj dva, zlasti pa nasprotno mnenje, a Feng-Hu-Siangove čete po bitki izkušnji niso kazale nobenega veselja, da bi bile še enkrat tepene. Videč, da je nastal okrog »njegove armade« prazen krog in da to brezdelje demoralizira njegovo vojsko, je prišel Bourjal v zadrego, in sam ni vedel, kako bi si pomagal.

In tale je napočil dan, ko je Bourjal spoznal, da se mora vodja sam čisto dati voditi svojemu ljudstvu in ko pride na križpotje, se mu lahko pripeti, da obdrži ljudstvo na svoji strani ali pa da se mu upre. Tedaj se mora odločiti za izhod, ki ga zadovolji, toda proti kateremu se upira njegova moralika.

»Maršal« Bourjal, kakor se je skromno nazval, je postavil svoj glavni stan v Tong-Ping-Fu, sredi poti med Velikim cesarskim prekopom in železniško progo Tien-Tsin-Pukue. Ta odločitev je bila pametna, kajti tako je imel pod svojimi nadzorstvom dve prometni žili med severno in srednjo Kitajsko.

Da bi vzbudil v svojih vojaki dolžno spoštovanje, si je omislil »maršal« uniformo, polno zlatih našivov in odlikovanj. Našel jo je bil v prtljaji, ko so oplenili kolodvor v Tai-Nan-Fu. Toda uniforma je bila zelo topla in Bourjal se je v nji kar potil.

Ta napaka v obliki bi morda zadostovala za pojasnilo njegove razdraženosti tistega jutra, ko ni

mogel najti v raportu svojega štaba tolažbe svojim skrbem. Sicer pa presodimo:

Da bi dvignil moralno svoje rdeče vojske, se je odločil vrhovni poveljnik za junakičin: dal je izplačati vsakemu vojaku nekaj na račun dolžne mezde.

Kdor pozna kitajske razmere, bo tudi vedel, da pomeni to nekaj izrednega. Čeprav je pogum edino, kar se od Kitajca ne da kupiti z denarjem, je vendar to napovedovalo veliko ofenzivo. Jasno je bilo, da namerava vrhovni poveljnik poslati na vojni pohod »kazensko četo«, ki je že samo njeno ime vzbujalo grozo.

Da bo nesreča še večja, je prišla vest o teh presenetljivih ukrepih v Bourjalov glavni stan zaradi slabe poročevalske službe precej pozno.

Bourjal je tako poklical na odgovor poročevalski oddelek. V tej deželi brez vsah prometnih sredstev se zanašajo banditski generali pri snovanju svojih strateških načrtov samo na novinarske informacije. V vojski »maršala« Bourjala se je omejevala poročevalska služba na enega samega agenta, dopisnika v Pekingu izhajajočega zakotnega lista »Čung-Mei«. Agent se je pojavil pred vrhovnim poveljnikom bolj mrtev, nego živ.

— Zakaj sem zvedel to šele čez teden dni iz starega »Journala de Pekin«, v katerem so bile zavite ribe — je rohnal »maršal«.

Tolaž je povedal vprašanje prav tako kakor odgovor.